

Pravilnost: Ljubljana, Puccinijev
ulica 5 — Telefon št. 31-22 31-23
31-24
Inseratni oddelki: Ljubljana, Puccinijev
ulica 5 — Telefon št. 31-25 31-26
Podružnica Novo mesto: Ljubljanska
cesta št. 42
Računi: za Ljubljansko pokrajino pri
poštno čerkovnem zavodu št. 17.749,
za ostale kraje Italije Servizio Conti
Corr. Post. No. 11-3118
Vilma: Puccinijev
se u. Kr. Italije in inozemstva ima
Imene: Pubblicità Italiana S. A.
Milano

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka
Miročnina znaša mesečno Lir 15.—
za inozemstvo pa L. 22.80
Uredništvo:
Ljubljana, Puccinijeva ulica št. 5
telefon 31-22 31-23 31-24
Rokopisi se ne vračajo
CONCESSIONARIA ESCLUSIVA
per la pubblicità di provenienza
italiana ed estera:
Unione Pubblicità Italiana S. A.
Milano

I successi dei sommergibili operanti nell'Atlantico

Elementi motorizirani nemici costretti a ripiegare con perdite nel sud Libico — Un incrociatore nemico colpito nel porto di La Valletta

Il Quartiere Generale delle Forze Armate comunica in data di 4 marzo 1942-XX il seguente bollettino di guerra n. 641:

Elementi motorizirani avversari spinti nel sud Libico sono stati prontamente contrattaccati e costretti a ripiegare con perdite da nostri reparti sahariani.

L'aviazione precisamente intervenuta nonostante le sfavorevoli condizioni atmosferiche ha inseguito e disperso i nuclei nemici.

Azioni distruttive di formazioni italo-germaniche si sono susseguite nella zona di Tobruk; tre Curtiss sono stati abbattuti in combattimento; un quarto dalla difesa contrattacca di un nostro caposaldo sahariano.

Malta è stata a più riprese attaccata; nel porto di La Valletta apparecchi tedeschi hanno colpito un incrociatore dal quale si sono levate alte fiamme.

Vellotti britannici hanno bombardato Bengasi; non sono segnalati danni importanti; tre indigeni risultano feriti. Nell'incursione su Palermo, citata nel bollettino di ieri, il numero dei morti tra la popolazione civile si è elevato a sei e quello dei feriti a novantotto, quasi tutti leggeri.

Nostri sommergibili operanti lungo le coste degli USA hanno affondato naviglio nemico per complessive 27.224 tonn.

Uspeli podmornic na Atlantskem oceanu

Sovražni motorizirani elementi prisiljeni k umiku v južnem delu Libije — Sovražna križarka zadeta v pristanišču La Valletta

Glavni stan Italijanskih Oboroženih Sil je objavil 4. marca naslednje 641. vojno poročilo:

Nasprotnikove motorizirane skupine, ki so prodirale na jugu Libije so naši saharški oddelki takoj prisilili, da so se umaknile z izgubami. Letalstvo, ki je odločno nastopilo navzile slabim vremenskim razmeram, je zasledovalo in razpršilo sovražne skupine.

Uničevalne akcije italijansko-nemških oddelkov, so si stlele na področju Tobruka. Trije »Curtiss« so bili sestreljeni v borbah v zraku, četrto letalo pa je sestrelila protiletalska obramba neke naše saharke postojanke.

Malta je bila večkrat napadena; v pristanišču La Valletti so nemška letala zadela neko križarko, s katere se je dvignil dim.

Britanska letala so bombardirala Bengazi. Večje škode ni bilo, trije domačini so bili ranjeni. Zaradi napada na Palermo, ki smo

ga navedli v včerajšnjem poročilu, se je število smrtnih žrtev med civilnim prebivalstvom dvignilo na 6 in število ranjenecv na 98, vendar gre le za lažje ranjence.

Naše podmornice, ki operirajo vzdolž obale Zedinjenih obal severne Amerike, so potopile skupno 27.224 ton sovražnega brodivja.

Potopljena sovražna podmornica

Rim, 4. marca s. V včerajšnjem službenem vojnem poročilu je bilo objavljeno, da so pomorske in letalske sile potopile tudi neko sovražno podmornico tipa »U«. Te podmornice izpodirajo po 540 do 730 ton vode. Dolge so 55,1, široke 3,9 m. Oborožene so s težko strojnico in 6 torpednimi cevmi po 533 mm. Ena izmed treh podmornic, ki pripadajo temu tipu, je bila potopljena na Severnem morju v januarju l. 1940.

Nemško vojno poročilo

Hude sovjetske izgube pri Sevastopolju in ob Doncu — Nemška letala nad Sueškim prekopom — Anglični bombardirali Pariz

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 4. marca. Vrhovno poveljstvo nemške vojske je objavilo danes naslednje poročilo:

Na fronti pri Sevastopolju so bile sovjetske čete pri poizkusu, da bi prodirle skozi nemške postojanke, obkoljene in uničene. Poleg velikih krvavih izgub je sovražnik pustil v naših rokah 940 ujetikov, 16 tankov, kakor tudi mnogo strelne in metalecve min.

Na donetskem področju je sovražnik ponovil svoje brezkoristne napade. V teku protinapada so gorske čete, tanki in letalske sile v vzornem sodelovanju zdrobile sovražnikov konjeniški zbor. Naši tanki so prodrli med vrste umikajočega se sovražnika in mu prizadeli hude izgube.

Na raznih točkah srednjega in severnega odseka fronte so sovražnikovi napadi ostali brez uspeha. V teku lokalnih akcij je bil sovražnik vržen s svojih postojank. Legija SS »Flandria« je tu v siloviti borbi moža proti možu osvojila 25 sovražniških bunkerjev.

Dne 2 in 3. marca je sovražnik na vzhodnem bojišču izgubil 75 tankov.

V spopadu med nemškimi minolovci in britanskimi čolni, je bil eden izmed čolnov poškodovan z mnogimi zadetki.

V severni Afriki so nemška letala v noči na 3. marca napadla puščavsko luko El Kabrit ob Sueškem prekopu. Južno od Velikega slanega jezera. Na hangarjih, skladiščih goriva in drugih napravah na letališču so nastali veliki požari in silovite eksplozije. Mnogo sovražniških letal je bilo uničenih na tleh. Preteklo noč so bili bombardirani vojaški objekti v Aleksandrijski luki.

V pretekli noči je sovražnik preletel Nemški zaliv in je izgubil en bombnik. Nadaljnji nemški napadi britanskih bombnikov so bili usmerjeni na področje velikega Pariza. Francozsko civilno prebivalstvo je utrpelo hude izgube, mrtve in ranjene.

V Parizu ubitih nad 600 ljudi

Vichy, 4. marca. d. Vest o napadu britanskega letalstva na Pariz v terek ponoči se je razširila v Vichyju v sredo zjutraj in je zbudila silno ogorčenje in obsodbo Anglije tako v Vichyju kakor tudi v vseh delih nezasedenega dela Francije. S poučene strani je bilo sporočeno objavljeno, da je bilo v teku napada britanskih bombnikov na Pariz v noči na sredo ubitih nad 600 ljudi. Znamenita poselanska tovarna v Severu je bila popolnoma uničena. Sainc v predmestju Rouleu in Billancourt je bilo ubitih 400 ljudi. Neko zaklenišče, v kate-

rem je bilo prostora za 180 oseb do davi še ni bilo odkopano. Britanske bombe so pogodile tudi plinarjo v Vesinetu.

Berlin, 4. marca. d. S poučene strani v Berlinu pripominjajo k napadu britanskega letalstva na Pariz v pretekli noči, da so britanska letala metala težke rušilne in zažigalne bombe. Med civilnim prebivalstvom je bilo zelo mnogo smrtnih žrtev in ranjenecv. Napad je zbudil med prebivalstvom veliko ogorčenje. Neposredno po napadu je bilo poklicano vojaštvo nemških okupacijskih čet k reševalnemu delom.

Pariz, 4. marca. d. V sredo zjutraj je podpredsednik francoske vlade admiral Darlan obiskal pariške mestne okraje, ki so bili posebno prizadeti od britanskega letalskega napada preteklo noč. Admiral Darlan, ki se trenutno mudi v Parizu zaradi mnogih konferenc, je obšel opustošene mestne predele skupaj s svojim spremstvom. Admiral Darlan se je na mnogih mestih ustavil in se razgovarjal z ljudmi, ki so jim bili uničeni domovi. Povsod vlada veliko ogorčenje zaradi razaranja, ki ga je povzročilo britansko letalstvo.

Napad na Sueški prekop

Ankara, 4. marca. d. Po vesteh iz Kaira so imeli večeraj v raznih krajih v skrajnem zapadnem delu Sredozemskega morja letalski alarm. Med drugim je bil letalski alarm tudi ponoči v Palestini. Znak za pripravljenost je bil dan med drugim tudi v luki Jafi. O napadu nemškega letalstva na Sueški prekop javljajo, da so bile hude zadete razne naprave v luki Port Said. Nemška letala so razen tega napadla tudi letališče v bližini kraja Tanta v delti reke Nila. Nemška letala so se letališču približala, ne da bi bila opažena od sovražne protiletalske obrambe, nakar so uspešno odvrtila svoj bombni tovor.

Potopljen ameriški rušilec

Lizbona, 4. marca. d. Mornariško ministrstvo Zedinjenih držav je večeraj v osebem poročilu objavilo da je bil na Atlantski torpediran in potopljen ameriški rušilec »Jacob Jones«. Poročilo pravi nadalje, da je to deveta ameriška vojna ladja, izgubljena po vstopu Amerike v vojno. Potopljen rušilec je imel 1090 ton in posadko 122 mošt. Njegova brzina je znašala 35 vozlov na uro. Poleg 12 torpednih cev je imel še večje število štiripalčnih topov in protiletalskega orožja.

Lizbona, 4. marca. d. O potopitvi ameriškega rušilca »Jacob Jones« je naključno objavilo ameriško mornariško ministrstvo, da se je po doslej znanih podatkih rešilo samo 11 mornarjev posadke,

JAPONSKO PRODİRANJE NA JAVI

Doslej se je izkrcalo že 120.000 japonskih vojakov — Od Batavije so japonske čete oddaljene samo še 50 km

Tokio, 4. marca. (Domei.) V svojem prodiranju na otoku Javi so japonske čete, kakor se je zvedelo s pristojnega japonskega vojaškega mesta, že zasedle železniško progo Batavija—Bandoeng. Po tem uspehu japonske sile popolnoma obvladajo glavne sovražnikove prometne zveze, ki vodijo na fronto.

Sanghaj, 4. marca. d. Z otoka Jave javljajo, da je v terek popoldne japonsko letalstvo z velikimi silami napadlo mesto Bandoeng. V napadu, ki je trajal približno poldrugo uro, je sodelovalo 42 japonskih bombnikov in 18 lovskih letal.

Poročila o vojaških operacijah na kopnem javljajo, da se nadaljujejo borbe na raznih točkah otoka Jave in da nastopajo na obeh straneh močne vojaške sile. Poročila z Jave ne navajajo nobenih podrobnosti o razvoju vojaškega položaja.

Sanghaj, 4. marca. s. V Bataviji je bilo objavljeno, da je močan oddelk japonske vojske na pohodu iz Rembanga baie zavzel mestce Tobun ob severni obali Jave na cesti iz Rembanga proti Surabaji. Tobun je 70 km oddaljen od Surabaje.

(Ultima Notizie)

Japonske obkoljevalne operacije

Sanghaj, 4. marca. Vest z otoka Jave kažejo, da so japonska letala večeraj zjutraj hudo bombardirala letališče v Bangmengu.

Do izredno hudih spopadov je prišlo večeraj na vseh treh glavnih bojiščih na Javi. Zavezniške čete segajo že po vseh svojih rezervah in po vseh sredstvih, da bi zaustavile nadaljnje japonsko prodiranje. Glavni del japonskih sil, ki se je izkrcal na severni obali, prodira med džunglo in med plantazijami proti krajem v notranjosti otoka. Japonci se poslužujejo točno enake taktike, kakor so se je svojčas na Malajskem polotoku. Japonske čete ne prodirajo samo po glavnih cestah, marveč v glavnem po gozdovih, v katerih lahko uspešno prikrijejo svoje manevre. Na ta način na Javi ni mogoče govoriti o kakih pravih frontah, marveč o prodiranju izbranih, ločenih japonskih oddelkov, ki se usmerjajo na vse strani kakor pahljica. Oddelki japonske vojske, ki so se izkrcali v San Nicolas, Inderamati in Rembangu, so se že razšli iz svojih izhodišč. V glavnem so ti oddelki sestavljeni iz kolesarjev, motociklistov in oklopnih avtomobilov.

Med tem se je zvedelo, da se bliža Javi novo veliko brodivje prevoznih ladij, ki ga spremlja tudi veliko število vojnih ladij. Eskadrole ameriških letalcih trdnjav so se že dvignile proti japonskemu brodivju. Ameriška letala so po radiu sporočila, da so sovražne sile, ki se bližajo obali, zelo številne.

V nizozemskem glavnem stanu, splošno sodijo, da se je bliža odločilni trenutek. Kot prvi so se na Javi izkrcali oddelki lažjih napadalnih sil, ki so v prvih 24 urah v toliki meri povečali svoja moštevja, da so se lahko dovršile priprave za prihod in izkrcanje glavnega dela japonskih invazijskih sil. Doslej se je okrog 120.000 Japoncem posrečilo izkrcati se na otoku Javi, ne da bi se pri tem poslužili kake luke. Ti oddelki so opremljeni z več kakor tisoč tanki in oklopnimi avtomobili. Nad otokom operira okrog 800 japonskih letal. Japonske čete so opremljene z najmodernejšim orožjem in tudi z mnogimi metalnimi plamenov, ki so se jih nade vse uspešno poslužile že pri dosedanjih napadih na utrbe in postojanke na Javi. Nadalje imajo na razpolago izredno veliko število majhnih, a zelo brzih tankov, ki lahko pridirajo z vsa naglico po cestah in poljih. Ti tanki so oboroženi z avtomatskim topom in strojnico. V njih je prostora za dva moža.

Med tem so japonske čete prodirle tik pred Bandung. Mesto je že neposredno pod njihovim pritiskom, na drugi strani pa kaže, da so tudi dnevi Batavije že šteti. Batavija je ogrožena z dveh strani. Na vzhodu kakor na zapadu so Japonci oddaljeni od nje le še kakih 50 km. Po odredbi nizozemskega vrhovnega poveljništva so v mestu razstrelili ali zažgali vsa glavna skladišča, tovarne in pristaniške naprave. Neka ameriška agencija celo poroča, da že vse mesto gori. Tudi drugod so Nizozemci razdejali več velikih tovarn na otoku.

Japonski oddelki, ki prodirajo po vzhodnem delu otoka, so zavzeli Kavo. Doslej so reko Tawer. Brantelji so se jim srdito upirali, a le prav kratke čase. Tudi rezidenca guvernerja v Buitenzorgu je že neposredno ogrožena. Vse kaže, da bodo japonske čete skušale obiti Batavijo, da bi odrezale neno posadko od ostalega otoka. Japonci se poslužujejo pri tem iste taktike, kakor na Malajskem polotoku in prodirajo po stranskih cestah ter skozi džunglo. Stejno se izogibajo slehernemu frontalnemu napadu na sovražnikove postojanke, jih obkoljujejo in tako silijo k predaji.

Beg nizozemskih oblasti iz Batavije

Stockholm, 4. marca. d. V nizozemskih krogih v Londonu je bilo objavljeno, da je vlada Nizozemske Vzhodne Indije odpovala iz Batavije v Bandoeng. Londonsko poročilo pravi, da je bila preselitev potrebna »zaradi velike ranljivosti mesta Batavije«.

Tokio, 4. marca. (Domei.) Iz Saigona javljajo da je po poročilu radijske postaje v Bandoengu na Javi japonsko letalstvo večeraj popoldne med 3. in 4. v

več zaporednih valovih silovito bombardiralo Bandoeng. Bombardiranje je trajalo v kratkih presledkih približno 90 minut. Očividci, ki so opazovali napad japonskega letalstva, pripovedujejo, da so japonske letalske sile tvorili bombniki v spremstvu lovskih letal. Japonski bombniki so večkrat zaporedoma napadli tudi letališče pri Bandoengu navzile silovitemu ognju sovražnikovega protiletalskega topništva. Letališče naprave so japonska letala obstreljevala tudi s strojinicami, pri čemer je bilo več človeških žrtev.

Uspeli japonskega letalstva

Tokio, 4. marca. (Domei.) Z nekega japonskega letalskega oporišča javljajo:

Po popolnem zlomu sovražnikovih pomorskih in letalskih oddelkov, ki jih je japonska vojna mornarica uničila pred Surabajo in Batavijo v času od 27. februarja do 1. marca, je japonsko mornariško letalstvo 28. februarja zasledovalo razkropljene sovražnikove sile po Javanskem morju in v okolici krajev, kjer so se izkrcale japonske vojaške sile, kakor tudi na morju pred Batavijo in Surabajo. Pri teh operacijah japonskega letalstva je bilo sestreljenih 11 velikih štirimotornih sovražniških bombnikov, nadalje 4 štirimotorni hidroavioni in 1 letalo z dvema motoroma. Vsa japonska letala so se neškodovana vrnila na oporišča.

Letalski napad na ameriške vojne ladje

Tokio, 4. marca. (Domei.) Preko Lizbone javljajo iz Washingtona, da je japonsko mornariško ministrstvo v posebnem komuniqueju javilo napad japonskega letalstva na skupino ameriških vojnih adij. Washingtonsko poročilo pravi, da so japon-

ski bombniki napadli ameriško pomorsko eskadro zapadno od otočja Gilbert. Ameriška mornariška eskadra je bila sestavljena iz letalske matične ladje in več križark in rušilcev. Washingtonski komunikie ne omenja povzročne škode ali izgub.

Ropanje v Rangunu

Stockholm, 4. marca s. Anglički novinar, ki se še mudi v Rangunu, poroča, da je mesto sedaj prepuščeno topam oboroženih domačinov, ki rojajo po zapuščenih stanovanjih. V mestu se je pričelo pojavljati tudi pomanjkanje vode. Nekateri mestni okraji so že popolnoma brez voče.

Bangkok, 4. marca s. Birmanski radio je objavil, da so angleške oblasti odredile, da mora o vsi Indijci zapustiti mesto Catagong. Tja se je zateklo mnogo Indijcev, ki so se izselili iz zasedenih delov Birme. Odredba je bila baie izdana, da se preperečijo neredi med Indijci, posebno v prirazru, če bi Japonci skušali zavzeti mesto.

Odbit napad na japonsko letališče

Singapur, 4. marca. (Domei.) Dne 2. marca so sovražnikove letalske sile s 6 lovskimi letali tipa Hurricane in 2 letalom tipa Buffalo okrog 20. napadle neko japonsko letalsko oporišče. Sovražnik je pri tem napadu, v katerem so japonska letala takoj prešla v protinapad, izgubil 2 letali. Ostala sovražna letala so se razkropila. Neko drugo sovražnikovo letalo je bombo letalo, ki si je prav tako prizadevalo preleteti japonsko letalsko oporišče, je bilo s protinapadom japonskega letalstva prisiljeno k begu.

Vojvoda Aosta umrl

Rim, 4. marca. s. Po kratki in hudi bolezni je v terek 3. t. m. umrl v Nairobiu v ujetništvu vojvoda Amedeo d'Aosta.

Princ Amedeo Savojski se je rodil v Turinu dne 21. oktobra 1898. S 14. letom je vstopil v vojaški kolegij, dve leti pozneje pa je zaprosil, da bi odšel na fronto. Junija 1. 1915 je kot prostovoljec služil pri neki bateriji na Karsu, dne 7. maja 1916 je bil povišan v podporočnika in se je boril na Karsu, ob Isonzu in v dolini d'Astice, kjer se je povsod izkazal s hrabrostjo in si zaslužil napredovanje za kapitana po zaslugah v vojni. Za odlično akcijo na Monte Seibust je bil odlikovan z bronasto kolajno za vojaške zasluge, srebrno kolajno pa je prejel junija 1. 1917, ko se je kot poveljnik baterije na Hermadi prostovoljno odločil za izvršitev nevarnih in težkih nalog. V bitki pri Vittorio Venetu je z odličnimi poizvedovalnimi akcijami podpiral napredovanje svojega armadnega zbora. Po sklenjenem miru je 1. 1919 sledil svojemu velikemu stricu vojvodi Abruskemu v Somalijo.

Ko je končal izpopolnitveni tečaj vojaške akademije v Torinu, je podvzel daljše potovanje v Belgijskem Kongu in prepotoval pokrajine ekvatorialnih jezer. Oktobra 1. 1925 je obiskoval vojno šolo v Torinu, leto dni pozneje pa je prejel iz rok letalskega ministra pilotsko knjižico. O priliki 10. geografskega kongresa 1927 v Milanu se je izkazal s priznanim poročilom o svojih afriških potovanjih. Dne 5. novembra istega leta se je oženil s princeso Ano Heleno Marijo Burbonsko, hčerjo vojvode Guishe, v katerem zakonu sta se mu rodili dve hčerki, princesa Margerita in Marija Kristina. S kolonialno vojsko se je udeležil najvažnejših oboroženih akcij, ki so bile med zadnjimi izvedene v Libiji za njeno celotno osvojitve. Leta 1931 se je udeležil zasedbe Cufré kot prostovoljni letalec in si tam zaslužil srebrno kolajno za zasluge v zraku.

Kot polkovnik je poveljeval 23. konjeniškiemu polku, nakar je prešel 7. maja 1932 k letalskemu orožju in bil imenovan za poveljnika 21. kopnega izvidniškega od-

delka. Februarja 1. 1934 je bil promoviran za brigadnega generala v letalstvu in imenovan za poveljnika 3. letalske brigade v Goriziji. Po smrti svojega očeta, vojvode Puliskega, je dobil naslov »Vojvoda Aosta«. Dne 19. februarja 1. 1936 je bil promoviran v divizijskega generala v letalstvu in imenovan za poveljnika 1. letalske divizije v Aquili in Goriziji. Istega leta je bil odlikovan s srebrno kolajno za hrabrost, ker se je bil med ognjem pognal iz letala, oar bi rešil pilota.

V septembru 1. 1937 je predložil Duceju prvi zvezek zbirke »Italijanska Sahara«, v kateri so bili zbrani izsledki metodičnih raziskovanj Fezzana in oaze Gat, dne 20. novembra istega leta pa ga je Kralj in Cesar na predlog šefa vlade imenoval za Podkralja Abesinije. L. 1940 je bil določen in 1. 1941 končno imenovan za letalskega armijskega generala. V začetku istega leta mu je bila izročena vojaška kolajna za dotogi letalsko plovbo. Ob izbruhu vojne l. 1940 je prevzel glavno poveljstvo Oboroženih Sil v Abesiniji in dal tej funkciji zgled junaštva, ki je vreden slavne tradicije njegovega doma. Njegovo junaštvo je bilo kronano zlasti v obrambi Amba Alagija, kjer se je po lastnem sporočilu Duceju z dne 19. maja 1941 predal, ko je bil vsak nadaljnji poskus obrambe zman. Svojo poslanico Duceju je tedaj zaključil z besedami: »Opuščam poveljstvo, zahvaljujoč se Vam, Duce, ki ste mi v letu borbe vedno nudili pomoč vašega pristanika in vašega zaupanja. Vojna še ni končana. V te kraje, ki jih je še enkrat poročila Italijanska kri zaradi večje veličine naše domovine, se bomo kmalu vrnili.« Duce mu je tedaj odgovoril: »Da, Visokost, Vi in Vaši vojsaki ste se hrabro borili in upirali preko mej človeških možnosti. Italijanski narod Vam je sledil, on Vas občuduje in deli z Vami gotovost v končno zmago.«

Hvaležnost italijanskega naroda je izrazil v posebni brzojavki vojvodi d'Aosta tudi Kralj in Cesar, ki mu je brzojavno sporočil med drugim: »Podelil sem Ti vojaško kolajno za hrabrost, ker sem s teboj hotel odlikovati tudi vse one, ki so se borili pod Tvojim poveljstvom in ki so s tem postali zaslužni za domovino.« Motivacija odlikovanja z zlato kolajno pa se glasi: »Kot vrhovni poveljnik oboroženih sil v italijanski vzhodni Afriki je v 11 mesecih silno težke borbe, ločen od svoje domovine, obdan od močnejšega sovražnika, potrdil že dokazano sposobnost pametnega in junaškega vodnika. Kot silno drzen talelec in neustrašiv navduševalec lastnih čet, jih je vodil povsod, na kopnem, na morju in v zraku, v zmagovite ofenzive, v vztrajne obrambe, zaposlujoč močne sovražne sile. Ko je bil oblegan na omejenem predelu pri Amba Alagiju, je vztrajal na čelu pešice junakov preko mej človeških možnosti in v titanskih naporih, ki so zbuiali občudovanje samega sovražnika. Bil je zvest nadaljevalec bojnih tradicij Savojskega rodu in čist simbol rimskih kreposti in imperialne in fašistične Italije.«

Vojvoda d'Aosta, ki se je udeležil z navdušenjem vseh dogodkov ob nastopu fašizma, je vedno manifestiral svojo privrženost velikemu nacionalnemu pokretu in njegovemu šefu, s katerim so ga vezala čustva prav posebnega prijateljstva. Italijanski narod v sivo-zeleni uniformi in v črnih srtačih se globoko klanja z ginenim ponosom spominu tega velikega simbola slave in zmage.

Nezadostna ameriška pomoč Rusiji

Pritožbe sovjetskih oblasti zaradi malomarnega pošiljanja vojnih potrebščin preko Irana

Ankara, 4. marca. d. Iz iranske prestolnice Teherana se je zvedelo, da so se sovjetske oblasti po svojih zveznih častnikih in sovjetskem poslaniku v Teheranu pritožile pri šefu ameriške vojaške misije za Irak in Iran, generalu Wheelerju, zaradi malomarne odpreme transportov ameriškega vojnega materiala v Sovjetsko zvezo preko Irana. Prav tako kakor pri šefu ameriške vojaške misije so se zaradi nezadostnosti teh transportov pritožili tudi pri britanskem zastopniku generalu siru Goodfreyu Rhodosu. Ozadje te pritožbe je v tem, da je doslej v sovjetske luke na Kaspijskem jezeru dospel le majhen del od Amerike obljubljenega vojnega materiala in potrebščin. Sovjetske oblasti se pritožujejo, da ostali transporti vojnih potrebščin niso prišli preko Irana, in navajajo razne kroge, ki so za to odgovorni, ker med njimi ni vzajemnega sodelovanja, marveč nasprotno celo ovirajo drug drugega. Sir Goodfrey je k tem sovjetskim pritožbam izjavil, da res doslej ni bilo mogoče v zadostni meri razviti transportnih možnosti preko iranskega ozemlja, vsaj ne v oni meri, kakor je bilo v načrtu. Izjavil je, da je družba, ki ji pripada organizacija prometa skozi Iran, »United Kingdom Corporation«, rekvirirala skoraj ves železniški in cestni vozi park v Iranu. Prav tako je tudi resnica, da omrežja iranskih državnih železnic ni bilo mogoče izpopolniti in

razširiti v zadostni meri tako zaradi pomanjkanja kakor tudi zaradi rekvizicije železniškega materiala. Nadalje so bila motorna prevozna sredstva zaplenjena v raznih krajih Indije, da bi pospešila prevoz preko Irana, toda tovarni avtomobili doslej niso dospeli v Iran. Tako ameriški kakor tudi britanski zastopnik sta nadalje na sovjetske pritožbe izjavila, da so ceste, ki vodijo iz Irana v Sovjetsko zvezo, sicer prehodne za motorna vozila, da pa je promet ne glede na to po njih skrajno težaven, ker so vodni vrelci, ki so pri takem prometu nujno potrebni, le redko ob cestah, ki prihajajo v poštev. Z britanske strani je bilo končno rečeno, da so bili podvzeti tudi že poskusi, da bi se posluževali za prevoz vojnih potrebščin cest, ki vodijo v Sovjetsko zvezo iz Shidana, kjer se končuje britanska železnica iz Beludžistana.

Ankara, 4. marca. d. Po informacijah iz Teherana je postal položaj japonskega poslanstva v iranski prestolnici zaradi postopanja britanskih oblasti skrajno težaven. Britanska oblasta so japonskemu poslaniku onemogočila brzojavno zvezo s Tokijem in mu prepovedala oddajanje vsakršnih šifriranih brzojav. Na drugi strani pa so britanske oblasti prepovedale izplačevanje vsakršnega iz Tokija prihajajočega denarja, namenjenega za potrebe poslanstva.

Nemčija in riomski proces

Vprašanja, ki se jim Francija izogiba

Berlin, 4. marca. s. Berlinski listi zopet obširno razpravljajo o riomskem procesu in označujejo stališče Nemčije. Predvsem razpravljajo o bistvenem vprašanju, zakaj se je Francija zapletla v vojno z Nemčijo. Listi vprašujejo, zakaj takrat ni bil zaslisan francoski parlament in zakaj je bila Nemčiji napovedana vojna proti volji večine naroda, nasprotno pa sodišče ne upošteva tega vprašanja, marveč hoče razjasniti, zakaj Francija ni bila dovolj pripravljena za vojno. »Lokalanzeiger« vprašuje, ali hočejo na ta način v Rimu reči, da so imeli nekdanji francoski oblastniki prav, ko so Nemčiji napovedali vojno, in da je bila edina njihova pogreška, ker niso ukenili vse potrebno, da bi se vojna uspešno končala. Vlada v Vichyju bi ne smela pozabiti, da je mnogo bolj važno ugotoviti, ali je bila Francija prisiljena zaplesti se v vojno, kakor pa dognati, ali je Daladier prevladal državo v pogledu njenih učinkovitih vojnih sil. Po plebiscitu v Posarju je Hitler postavil Franciji celo vrsto ugodnih pogojev. L. 1938 je Ribbentrop v Parizu podpisal znani sporazum, ki je podal dokaz, da Nemčija ni imela sovražnih namenov napram Franciji, marveč je bila z veseljem pripravljena na sodelovanje s Francijo, kakor so narekovali evropski interesi. Zakaj so potem francoskemu naro-

du prikrivali Hitlerjev odgovor na Daladierjevo pismo ob koncu avgusta l. 1939, zakaj je Francija ostala gluha, ko je v naslednjem septembru Hitler znova naglasil, da nima nič proti Franciji in Angliji. Zakaj je pariška vlada od l. 1931 dalje izvajala sistematsko politiko vojaških zvez in obkoljevanja Nemčije, zakaj je sklenila vojaško pogodbo z Moskvjo, zakaj se je končno še nadalje oboroževala. Odgovor na ta vprašanja bi zanimal svetovno javnost. Glede na to, da so bila ta vprašanja postavljena, je treba sklepati, da v Franciji ne smatrajo za oportuno in da tudi ne žele dati odgovora nanjo.

Zatiranje komunizma v Franciji

Vichy, 4. marca. Načelnik kabineta notranjega ministra Haward je včeraj novinarjem v okviru daljše izjave o borbi vlade proti komunizmu in terorizmu izjavil, da je bilo lani izvršenih 12.700 hišnih preiskav in da je bilo aretiranih zaradi protidržavnega delovanja 5.390 ljudi. V zadnjih 7 mesecih je bilo v Franciji izvršenih 230 atentatov in sabotažnih dejanj. V 74 primerih so bili krivci izsledeni in aretirani. (Stampa Sera).

Vojna na Kitajskem

Peking, 4. marca. (Domei.) Ujetniki kitajske komunistične armade, ki so zadnjič čez padli v japonske roke, so izdali, da je bil 17. februarja v spopadu z Japonci pri Maočičvangu ubit namestnik vrhovnega poveljnika kitajske komunistične armade v vzhodnem Hopeju, Paosen. Do omenjenega spopada je prišlo v okviru japonske kazenske ekspedicije proti kitajskim rdečim oddelkom.

V poučenih krogih pripominjajo v zvezi s smrtjo Paosena, da je bil takoj po izbruhu kitajsko-japonskega spora imenovan za poveljnika 2. oddelka kitajske 14. rdeče armade in je nato postal namestnik vrhovnega poveljnika komunističnih armad v vzhodnem delu pokrajine Hopei, nato pa namestnik vrhovnega poveljnika 13. kitajskega armadnega zbora. Smrt rdečega poveljnika Paosena pomeni skupaj s smrtjo vrhovnega poveljnika 11. kitajske komunistične kolone Čencuna, ki je padel že preteklo poletje, hud udarec za kitajske rdeče sile v vzhodnem Hopeju.

Preganjanje Japoncev v Ameriki

Tokio, 4. marca. (Domei.) Preko Buenos Airesa javljajo iz San Franciscu, da so bile polovice ameriških zveznih držav Washington, Oregon, Kalifornija, kakor tudi južna polovica države Arizone proglašena od ameriških oblastev za vojaška področja, s katerih bodo odstranjeni podaniki sovražnih držav in v Ameriki rojeni Japonci. Ta ukrep ameriških oblastev bo pridelal 140.000 tujih državljanov in 70.000 v Ameriki rojenih Japoncev. Samo v Kaliforniji bi moralo biti na ta način odstranjenih s sedanjih bivaljših 93.000 ljudi.

Lizbona, 4. marca. d. Brazilski listi javljajo po semkaj dospelih poročilih, da so oblasti v brazilski državi Minas Geraes aretirali mnoge Japonce z nenavadno utemeljitvijo, češ, da prebivajo v ulicah, ki služijo v vojaške svrhe. Nadaljnje vesti iz Brazilije javljajo, da so brazilске oblasti prepovedale sleherni razširjanje vremen-skih poročil in napovedi na vseh področjih Brazilije. Prepoved je bila razglašena tudi preko radia.

Ameriški poslanik v Londonu pozvan v Washington

Lizbona, 4. marca. Ameriški poslanik v Londonu Vinant, ki je v četrtek prisel v Lizbono na potu v Zedinjene države, se je včeraj še mudil v Portugalski. Zakasnil se je v Lizbonu zaradi slabega vremena, ki onemogoča potoke preko Oceana. Vinant je imel razgovor s predsednikom portugalske vlade Salazarjem kakor znano, ga je pozval v Washington Roosevelt, da bi mu poročal o položaju v Angliji. (Stampa Sera.)

Novi japonski veleposlanik v Sovjetski zvezi

Tokio, 4. marca. (Domei.) Iz Kujbiševa javljajo, da je sovjetski tisk zdaj prvič brez komentarja objavil tokijsko vest o imenovanju Naotake Satoja za novega japonskega veleposlanika v Sovjetski zvezi. Vest objavljajo sovjetski listi pod dvoklojskimi naslovi s kratkim opisom kariere japonskega diplomata.

Salonski komunist Stafford Cripps

Bern, 4. marca. s. Pod naslovom »Napredovanje sira Stafford Crippsa« je objavil »Berni Tageblatt« članek, v katerem pravi o bil kdigod:

Če bi bil kdigod pred vojno vprašan kakoga Angleža, kdo je sir Stafford Cripps, bi mu bil s prezirnim nasmehom in nagubanim čelom odgovoril: To je nevaren človek, političen pustolovec, toda inteligentni Angleži pa ne ljubijo »inteligentnih ljudi«, marveč se ozirajo nanje z nezaupanjem. Tako je kazalo, da se je Crippsova kariera končala poleti 1939, ko so ga izključili iz laburistične stranke z ogromno večino, ker niso hoteli imeti več nikakega opravka s »rad njegovih komunističnih idej, ker je zagovarjal »ljudsko fronto«, v katero naj bi se vključili tudi komunisti.

Cripps se je rodil l. 1889 in izhaja iz družine nižjega protestantskega duhovnika, ki je pozneje postal plemenitaš. Njegov oče je bil lord Parmoor in je poskrbel, da je bil sin dobro vzgojen in da je postal odvetnik. Po tradiciji bi se bil moral priključiti konservativni stranki, vpisal pa se je v socialistično stranko, kamor mu je sledil pozneje tudi oče, ki so ga zaradi tega imenovali rdečega lorda. Njegovi pristajali zatrjujejo, da se je za to odločil iz prepričanja, njegovi nasprotniki pa menijo, da je bil to le njegov hladni račun.

V drugi Macdonaldovi vladi v letih 1929-31 je bil minister, postal pa je z mernim bolj revolucionaren in v zadnjih letih, ko je bila laburistična stranka v opoziciji, se je izkazal za zvestega prijatelja Moskve in sovjetskega režima. Ponovno je potoval v Rusijo, ko je bil izključen iz svoje stranke, ga je socialistično glasilo »Daily Herald« proglasilo za salonskega komunisto, ki je nosil najbolj rdečo ovratnico in obenem služil milijone. Cripps je napisal knjigo »Borba za mir«. Poleti 1940 so ga imenovali za veleposlanika v Moskvi, kjer ni mogel ničesar več uničiti, marveč kvečjemu le še zboljšati odnose med obema državama, kakor se je tudi dejansko zgodilo. V januarju l. 1942 se je vrnil v domovino kot pravi triumfator, ožarjen od velikega političnega uspeha. Nič ni prikrival, da hoče izrabiti položaj in doseči, da se bo zveza med Sovjetsko Rusijo in Anglijo spremenila v politično in socialno ter duhovno vzporeditev Anglije s Sovjetsko zvezo. Churchill je moral odnehati spritno pritiska javnega mnenja in imenovati Crippsa za člana vojnega kabineta in predsednika spodnje zbornice. Tako je Cripps postal prva vrsta tretji voditelj Anglije po Churchillu in Attleeyu. Sedaj zlepa ne bo več Angleža, ki bi se prezirno nasmehnili, če bi ga kdo imenoval, mnogo Angležev pa ga bo še nadalje smatralo za »nevarnega moža«. Lahko se dostavimo, da je tudi ambiciozen človek, ki se ne bo zadovoljil s tretjo violino.

Pred novo preosnovno angleške vlade

Stockholm, 4. marca. Švedski listi objavljajo vesti iz Londona, po katerih naj bi se v kratkem izvršile še nadalje spremembe v angleški vladi. Napovedujejo, da bodo podali ostavke sedanjí minister za dobave nafte Geoffrey Lloyd, minister za rudnike Greenfield in državni podtajnik v ministrstvu za letalsko proizvodnjo Fred Montague.

Značilno za neurejene razmere v Angliji je tudi ostavka, ki jo je podal do sedanjí ravnatelj nedeljskega lista »Observer«. Garwin je že od l. 1908 dalje vodil ta list. Podal je ostavko ker se je spri s lastnikom lista lordom Astorjem. Lord Astor podpira Churchilla skupno s svojim mlajšim bratom majorjem Astorjem, ki je lastnik lista

Gospodarstvo

Pred novim povečanjem nemške oboroževalne proizvodnje

O najnovejših vojnogospodarskih ukrepih v Nemčiji objavlja »Pester Lloyd« zanimiv članek iz Berlina, ki napoveduje še znatno povečanje že itak velikega nemškega vojnega potenciala. V središču naporov je mobilizacija nadaljnjih nemških in evropskih rezerv delavcev in povečanje storitve z racionalnejsjo organizacijo dela.

Po uradnih podatkih je bilo v jeseni lanskega leta v Nemčiji zaposlenih poleg 1 in pol milijona vojnih ujetnikov (brez sovjetskih), ki delajo v kmetijstvu, industriji in rudarstvu, že 2.100.000 civilnih inozemskih delavcev, katerih število je medtem naraslo že na okrog 3 milijone. Zasedeno področje Francije in Belgije, jugovzhodne države in zasedeno področje Sovjetske Rusije imajo še znatne neizčrpane delovne rezerve. Strokovni delavci so trenutno seveda na razpolago le še v zapadnoevropskih državah. Nemčija bo skušala iz tega področja dobiti še nadaljnje delavce na podlagi sklepanja delovnih pogodb. Če pa to ne bi uspelo, tedaj bodo uporabili, kakor je bilo uradno objavljeno, sistem obvezne zaposlitve, ki je v Nemčiji že preizkušen. Iz zasedenega vzhodnega področja računajo, da bodo dobili okrog 2 milijona delavcev in delavk. Ta akcija je že v teku. Te dni je prišel v Porurje prvi transport sovjetskih rudarjev iz rudarskega področja Krivoj rog. Tako je računati, da bo število inozemskih delavcev (civilnih delavcev in vojnih ujetnikov) v poletju naraslo na 8 do 9 milijonov.

Nadaljnje rezerve delavstva za oboroževalno industrijo bodo dobili na breme industrije konzumnih predmetov, pri čemer

»Times«, Garwin pa je min. predsednika in zunanjega ministra Edena v zadnjih mesecih hudo kritiziral. Njegova ostavka je izzvala pravo senzacijo in pravijo, da je najmanj tolikšega pomena, kakor če bi podal ostavko kak minister brez portfelja. (Corriere della Sera).

bo treba deloma žrtvovati interese konzumentov. V kakšnem ogromnem obsegu se je že povečala nemška proizvodnja vojne industrije, je razvidno iz okolištin, da je pred vojno konzumna industrija predstavljala 60% celotne industrijske proizvodnje, danes pa predstavlja samo še 20%. Proizvodnjo za konzum pa bodo racionalizirali na ta način, da jo bodo koncentrirali pri manjšem številu velikih podjetij, medtem ko bodo neracionalna podjetja ustavljena. Lastniki ustavljenih obratov bodo iz skupnega fonda prejeli primerno odškodnino, v fond pa bodo določeni odstotek plačevali zaposleni obrati. Tudi iz gospodarskih in upravnih uradov bodo izločili prekoštevne moči, ki niso neobhodno potrebne, in sicer v korist vojnih poslov.

Zaposlitve delavcev bo v bodoče še v večji meri centralno dirigirana kakor doslej. Predlog da bi se povečal delovni čas, je bil odklonjen. Nemška revija »Deutsche Volkswirtschaft« utemeljuje odklonitev s tem, da bi nadaljnje podaljšanje delovnega časa komaj pomenilo napredek, kajti preko gotovga števila delovnih je vsako večdelo problematično, zlasti tam, kjer gre za precizijsko delo. Po izjavi vodje delovne fronte dr. Leya pa bo uvedeno premiranje in odklonjevanje nadpovprečnih storitev delavcev in gre celotna akcija za tem, da se uvede v vrste delavstva nekaj sportni duh, ki naj pride do veljave v tekmi za čim večjo storitev. Končno gre akcija za tem, da podjetniki reorganizirajo obstoječe obrate v cilju racionalizacije dela.

Hrvatske železnice

se obnavljajo

Hrvatski minister za promet in javna dela inž. Bešlić je te dni v hrvatskem saboru poročal o hrvatskih železnicah ter je med drugim navedel naslednje:

Vojna je prinesla železnicam veliko škodo. Porušeni so bili vsi mostovi preko Trave, razen onega pri Osijeku, vsi mostovi preko Dunava, nadalje mostovi na progi Varaždin-Našice in mostovi, ki vodijo iz Slavonije v Bosno in iz Hrvatske v Srbijo. Vsega je bilo porušeni 22 mostov z železnice konstrukcije. Uničenih in poškodovanih je bilo veliko število lokomotiv in vagonov ter drugih železniških objektov.

Na področju Hrvatske je vsega 3960 km železnice in sicer 2700 km normalnotrčnih in 1199 km ozkotrčnih. Vprašanje razdelitve voznega parka je bilo v glavnem rešeno na mednarodnih konferencah. Hrvatski je bila priznana pravica lastništva za 822 potniških, 236 službenih in 8872 tovarnih vagonov. Hrvatske državne železnice so vrhu tega prevzele vse nedovršene vagonov v tvornici vagonov in Brodu in je železniška uprava 200 teh vagonov že prevzela. Od 1595 normalnotrčnih lokomotiv jugoslovenskih železnic so bile hrvatskim železnicam dodeljene 703 lokomotive ali 44,1% med tem ko znaša dolžina prevzetih normalnotrčnih prog 38,5%. Železniška uprava je poverila popravilo mostu preko Save pri Brodu domačim in nemškim podjetnikom in je bil ta most popravljen 31. avgusta. Most pri Brčku je bil vzpostavljen letos 18. januarja. Za popravilo obeh mostov je bilo potrebnih 70 milijonov kun. V juniju lanskega leta je bil sklenjen sporazum z Madžarsko o gradnji provizorne mostu preko Drave pri Gjekejenu. Ta most je bil v decembru izročen prometu. Porušene konstrukcije dravskega mostu pri Varaždinu so dvignile nemške trdnice. Popravljeni so tudi mostovi preko Dunava, pri Bogojevem in pri Novem Sadu. Delo so izvršile madžarske trdnice, stroški, ki so odpadli na Hrvatsko, pa so znašali 41 milijonov kun.

Železniška uprava je takoj pričela graditi drugi tir na progi iz Zagreba proti Vadanu mostu. Sklenjene so pogodbe z nemškimi trdnicami za nabavo potrebne tračnice in vrednosti 45 milijonov kun. Skupni stroški gradnje drugega tira bodo znašali 72 milijonov kun. Za nadaljnja dela pri popravilu mostov je predvidenih v novem proračunu 32 milijonov kun, za vse investicije železniške uprave so predvideni 103 milijoni kun, za zboljšanje prometa pa je določenih 191 milijonov kun, od tega za nabavo voznega parka 100 milijonov.

Železniška uprava gradi sedaj progo Banja Luka - Ukrlina (43 km), ki predstavlja del nove železniške zveze z zapada proti vzhodu (Bihač - Bosanski Novi - Banja Luka - Tuzla). Za dela na tem odseku je bilo potrebnih 35 milijonov, za dovršitev pa bo potrebnih še 150 milijonov. Na uski progi (112 km), ki se sedaj gradi v državi reži, je dovršenih 80% del in je treba potrošiti še 150 milijonov kun, tako da bo proga v polgrednem letu dovršena. Nadalje se gradi koranska proga (Karlovac-Slunj - Bihač) v dolžini 108 km. Gradnja te proge se je začela 1939 in je doslej potrošenih 32 milijonov kun, potrebnih pa bo še 550 milijonov. Hrvatski del proge Črna-Melj - Vrbovsko znaša 25 km in je bilo na tem delu do 10. aprila lanskega leta izvršeno ena tretjina del za 30 milijonov kun. Za nujno dovršitev nekaterih del je predvideno 4 milijone kun, gradnja pa se zaenkrat ne bo nadaljevala. Na progi Metković - Ploče je bilo do 10. aprila lanskega leta dovršenih 80%, vseh del za 60 milijonov din. Za dovršitev proge in za začasnne pristanišče za rude in les je potrebnih še 60 milijonov kun. Od ustanovitve države Hrvatske je bilo izplačano za gradnjo novih prog 73 milijonov kun.

Nemški optanti

82. seznam nemških optantov, ki je bil objavljen 25. februarja v »Službenem listu«, vsebuje še naslednje optante z bivališčem izven Ljubljanske pokrajine (v oklepajih starost in rojstni kraj): Maribor: Petšche Andrej (30, Untertweng), Stefaniya roj. Medved (26, dol pri

veram« Film A. G. (Ufa), ki navaša v svojem letnem poročilu znatno razširjenje poslova. V tej zvezi so zanimiva izjava, ki jih je imel te dni nemški državni minister dr. Gobbels o razvoju in bodoči nalogi nemškega filma. Minister Gobbels je med drugim navedel, da je lani število obiskovalcev v kinematografih v Nemčiji preseglo eno milijardo oseb nasproti 534 milijonom v letu 1940. In 245 milijonov v naslednjem letu 1933, ko je zaradi gospodarske krize število prebivalcev občutno padlo. Da bodo nemška filmska podjetja lahko zadostila bodočim nalogam, je bila ustanovljena družba Ufa-Film G. m. b. H., ki bo združila produkcijske, gospodarske in tehnične interese vseh produkcijskih družb. Posamezne produkcijske trdnice bodo razbremenile postranski nalog in se bodo lahko posvetile izključno izdelovanju filmov na umetniški visini. Gospodarske in tehnične naloge bodo centralizirane pri družbi Universum Film A. G. in pri družbi Deutsche Filmtheater G. m. b. H. Proizvodnjo filmov po načrtu, prilagoditev umetniškim in duhovnim zahtevam in zaposelitev umetniških moči bo vodil novi državni filmski intendant, ki mu bo stal na strani posebni umetniški svetov.

— Odkupna cena za koruzo na Hrvaškem. Hrvatski trgovski minister je določil novo odkupno ceno za koruzo, ki znaša od 1. marca 340 kun za 100 kg, franko postaja ali skladišče prevzemnika.

— Ariziranje budimpeškega lista »Pester Lloyd«. Iz Budimpešte poročajo, da je bilo arizirano časopisno podjetje, ki izdaja dnevnik »Pester Lloyd«, ki ima tesne zveze z madžarskim zunanjim ministrstvom. Dosedanji predsednik družbe, član magnatske zbornice Zid Avrel Egy je odstopil in na njegovo mesto je bil izvoljen dosedanjí generalni ravnatelj Julij Posch.

— Razširjenje bombažnih kultur v Rumuniji. Rumunski kmetijski minister je objavil, da se bo letos površina bombažnih kultur podvojila. Ministrstvo je že nakupilo v ta namen 450.000 kg bombažnih semen.

Veleposlanik Alfieri v Stuttgartu

Stuttgart, 3. marca. Zadnje dni se je tu mudil na obisku italijanski veleposlanik D. no Alfieri. Obiskal je župana in prisostvoval tudi predavanju, ki ga je imel nemški novinar Hoymann o Italiji in vojni. Ob tej priliki je veleposlanik v kratkem govoru poudaril solidarnost obeh sil, ki se zmerom bolj ojačuje spritno osebnega prijateljstva njihovih voditeljev. Obeležil je vzajemno odvisnost razvoja dogodkov na posameznih bojiščih in nazadnje toplo pozdravil italijansko-nemško društvo, v okviru katerega so priredili omenjeno manifestacijo.

Novinar Hoymann je obeležil razloge, ki so Italijo spontano dovedli do vojne, posamezne faze borb v vzhodni Afriki, v Grčiji, in sploh na Balkanu ter na Kreti, kjer se je italijanska mornarica posebno izkazala. Govoril je tudi o zadnji angleški ofenzivi v Libiji in naglasil, da so italijanske divizije vzdržale prvi navaj sovražnih sil. Treba je vedeti, da je nemških sil v severni Afriki le 25 odstotkov vseh oboroženih obeh sil na tem bojišču, važno pa je pri vsem, da sovražnik v severni Afriki ni dosegel namena, ki si ga je zastavil. Napori in žrtve italijanskega naroda bodo Italiji nedvomno odprli pot v bodočnost. Treba je upoštevati pomanjkanje surovin in izredne težave, ki nastajajo sprito konstelacije front na italijanski strani. Treba si je biti na jasnem, da sega italijansko in nemško zavezništvo preko vojne in bo služilo za obrambo sadov dosežene zmage. V interesu Nemčije je, da izide Italija čim bolj ojačena iz te vojne. Zaključil je s citatom iz Ducejevega govora, da je zmaga zagotovljena, pa naj vojna traja še tako dolgo.

Snoči se je italijanski veleposlanik zopet vrnil v Berlin.

Teror v Južni Afriki

Laurenco Marquez, 4. marca s. Režim terorja generala Smutsa v Južni Afriki postaja od dne do dne hujši. V Transvaalu so aretirali nadaljnjih 60 ljudi. Voda burskega nacionalističnega pokreta Rensand, je odločno protestiral proti takim metodam in je naglasil v svojem protestu, da postopajo oblasti z aretiranci slabše kakor z navadnimi zločinci in jim po metodah GPU ne priznavajo niti najosnovnejših pravic. Bržkone, pravi Rensand, se je južnoafriška vlada že nečesa naučila od novega zaveznika Stalina.

Izmenjava diplomatov

Buenos Aires, 4. marca. d. Argentinsko zunanje ministrstvo je objavilo, da je bil dosežen osnovni sporazum o izmenjavi diplomatov osovinskih držav, ki odhajajo z ameriške celine, z diplomati ameriških držav v Berlinu, Rimu in Tokiju. Po poročilu argentinskega zunanjega ministrstva bodo japonski diplomati v Ameriki prepuščani iz San Franciscu najprej v Rio de Janeiro, od tam pa v Luko Lourenco Marques, ki leži v najjužnejšem delu portugalske kolonije Mozabike v Južni Afriki. V Lourenco Marquesu bodo japonski diplomati izmenjani z ameriški diplomati, ki bodo tjakaj dospeli iz Japonske. Evropski diplomati, ki odhajajo iz Amerike, bodo potovali preko New Yorka v Lizbono, ameriški diplomati iz Evrope pa nasprotno preko Lizbone v New York.

Naše gledališče

DRAMA

Četrtek, 5. marca ob 17.30: Rokovnjač. Red Četrtek.

Petek, 6. marca ob 15: Lepa pustolovščina. Izven. Cene od 10 ur navzdol. Sobota, 7. marca ob 17.30: Človek, ki je videl smrt. Red B.

OPERA

Četrtek, 5. marca ob 17: Don Pasquale. Premiera. Red Premierski.

Petek, 6. marca ob 17: Sveti Anton, vseh zaljubljenih patron. Red B.

Abonenti reda Premierskega bodo imeli drevi ob 17. predstavo Donizettijeve komične opere »Don Pasquale«. Prevod opere, ki obsega tri dejanja je napravil Niko Stritof. Peli bodo: Don Pasquale - Betetto, drja. Malatesta - Janko, Ernesta - Sladoljev, Norino - Mlejnikova, notarja - Jelnikar. Mlejnikova je debutirala v lanské sezoni uspešno v partiji Micaele v Bizetovi operi »Carmen«. Občinstvo je spoznalo v njej mlado, mnogo obetajočo moč, ki razpolaga z naravnim, lepim, pevskim materijalom in dobro tehniko ter ima dane tudi vse druge pogoje. V partiji Norine, ki ne zahteva samo pevskih zmognosti in uglednosti, temveč je tudi v podajanju z igral-ske strani zahtevana partija, bo imela Mlejnikova priložnost, da uveljavi svoje zmognosti. Ta nastop morda pevice bo za našo opero zanimiv dogodek. Opero je režiral R. Primožič, dirigiral jo bo A. Neffat, inscenator: inž. E. Franz.

Na poti skozi džunglo

Na pohodu skozi težko prehodno džunglo — pripoveduje omenjeni poročevalec — sem zaostal za četami in z zanimanjem ogledoval bambusove rastline, ki so me spominjale na moje domovino. Nenadno sem se zdrnil, ko sem zaslišal ne daleč od sebe tigrvo rjovenje. Navdih sem se bil na živžganje letalskih bomb in granat in na strahotno brenjenje letalskih motorov, ter tankov, a nenadna samota v zeleni divjini in srečanje s kraljem džungle, ki zanj ne veljajo nikakoli vojni zakoni, prav tako kakor ne za vulkane in tropske bolezni, me je vendarle hudo prevzelo. Zelo sem bil hvaležen poveljniku čete, ki me je pogrešil in poslal vojake, da so me rešili iz tih grovov kremljev.

Pot japonskih čet skozi Tajsko proti južni Birni, ki je vodila po izredno gusti džungli, kamor najbrž še ni stopila človeška noga. Oteževala jo je se bolj gorska veriga, ki se je vzpenjala v višino do 1500 metrov. Napor in samozatajevanje vojakov pri prehodu skozi to ozemlje sta presegla težave, ki so jih morale čete prečepeti na poti po Malajskem polotoku. Čez dan je bila nad pokrajino žareča tropska vročina, ki je vplivala na dihalne organe kakor strup. Tu in tam se je noga globoko pogreznila v pesek, potem pa je bilo treba iti zopet skozi težko prehodno džunglo. Vojaki se napredovali po ozki poti, ki je bila komaj toliko široka, da je mogel po njej peljati okež voz ali s prtljajo na orjen konj. S sekuro in nožem so si morale čete krtiti pot, ko je padla noga v izredno mraz. Razlika med žarečo dnevno vročino in mrzlo nočjo nastopi v razdobju nekaj minut. Človeka zebe kljub topli volneni jopiču in čeprav se zavije v toplo odejo. Prav nasprotno je zjutraj; takoj ro sonec vzhaja, se nočni mraz spremeni v neznošno vročino.

Tajinstvena je džungla s svojimi pravljičnimi skrivnostmi in misterioznimi, nikdar izumrlimi glasovi. Tu laja tiger, tam zopet se sliši rjovenje leva, ki domuje v teh krajih. Vmes se javljajo tropi opic s svojim cvilenjem in tudi ptičji svet daje od sebe vsakovrstne glasove. Pa še drug glas se čuje. Nič se ne more z njim primerjati. Prihaja skrivnostno, zamolklo in grozo vzbujajoče. Domolinski vojaki, ki služijo kot vodniki, se zaskrbeljeno ozirajo. Stotine milj daleč javljajo bobni divjih plemen prihod vojakov. Za navadnega popotnika pomeni ta zamolkli glas bobnov gotovo smrt. Zastrupljene pušice neslišno končajo življenje vsakomur, ki si upa v džunglo. Toda zdaj koraka skozi njo vojska. Niti kralj džungle tiger, niti divji sloni, niti prebivalci pragozda se ne upajo motiti japonskih čet pri njihovem pohodu. Se celo strupena kobra zbeži.

Največji človekov sovražnik v džungli je žerja. Preizkušnja je večkrat huda; steklenice za vodo so prazne, vročina neznošna, a vode na stotine kilometrov daleč nbe. Vojaki morajo korakajo vedno počasneje in pot se jim zdi bolj in bolj ozka. Poveljniki oddelkov, ki so si nabrali izkušenj za vodstvo čet skozi džunglo, dnevno trikrat delijo kulin. Končno preseka pot korito reke. Toda častniki ne dovolijo, da bi se vo-

jaki napili vode, ker je okužena z bacili mrlice. Razočarani kretno vojaki naprej. Pot se nenadno tako zoži, da vozovi ne morejo več naprej in tudi tovorne živali je treba razsedati. Med vrstami dreves je izsekana le ozka steza, ki je z ovijalkami tako na gosto preprežena, da tudi posamezni vojaki ne morejo naprej. Tudi tučati sekir so skoro brez moči. S težavo si čete utirajo pot.

Glavni italijanski zakoni

bodo veljali odslej tudi na ozemlju Ljubljanske pokrajine

Ljubljana, 4. marca
V rimskem Uradnem listu z dne 6. februarja 1942-XX je izšel Kr. dekret z dne 28. decembra 1941-XX, št. 1583, s katerim se razširja osnovni zakoni Kraljevine na ozemlja, anektirana s Kr. dekreti — zakoni z dne 3. in 18. maja 1941-XX, št. 291 in 452.

Dekret določa naslednje:
Čl. 1. Objavljeni so in imajo veljavo na ozemljih, anektiranih h Kraljevini s Kr. dekreti — zakoni z dne 3. maja 1941-XX, št. 291, in 18. maja 1941-XX, št. 452.

1. Ustava Kraljevine z dne 4. marca 1848.

2. Zakon z dne 24. decembra 1925 o delokrogu in prerogativah Poglavarja vlade, prvega ministra — državnega tajnika.

3. Zakon z dne 3. januarja 1926 o možnosti eksekutivne oblasti izdajati pravne norme in kasnejše dopolnitve z zakoni 8. junija 1939 in 4. septembra 1940.

4. Zakon z dne 9. decembra 1928 o ureditvi in delokrogu Velikega fašističnega sveta.

5. Zakon z dne 14. decembra 1929, ki prinaša izpremembe zakona z dne 9. decembra 1928 o ureditvi in delokrogu Velikega fašističnega sveta in norme za ureditve Nacionalne fašistične stranke.

6. Kr. dekreti — zakoni z dne 19. dec. 1935 izpremenjeni v zakon z dne 2. aprila 1936 in 7. januarja 1937, nanašajoče se na izpremembe v sestavi Velikega fašističnega sveta.

7. Kr. dekret z dne 28. aprila 1938, ki odobruje pravila Nacionalne fašistične stranke in naslednje izpremembe, uveljavljene s Kr. dekreti z dne 21. novembra 1938, 9. julija 1939, 23. januarja 1940 in 17. februarja 1941.

8. Kr. dekret z dne 27. junija 1941 glede delokroga Tajnika Nac. Faš. Stranke kot ministra — državnega tajnika.

Končno se pokaže na obzorju vas, kjer imajo pitno vodo. Po enodnevnem odmoru so čete spet krenile na pot, ki je vodila skozi močvirja. Voda je brizgala iz čevljev pri vsakem koraku. Udomačeni sloni, ki so nosili prtljago, so vojakom krčili prehod skozi džunglo. Končno smo bili na ne-ji Birme. Z visokega gorskega hriba je bilo lepo opazovati sled, ki so si jo čete utirile skozi težko prehodno goščavo. Sovražnika še ni videti, četam pa je potreben odmor, da bodo lahko premagale težke naloge, ki jih še čakajo.

9. Zakon z dne 17. februarja 1941 glede sprememb v sestavi Nac. sveta Nac. Faš. Stranke.

10. Zakon z dne 19. januarja 1939, ki ustanavlja Zbornico fašijev in korporacij.

11. Kr. dekret — zakon z dne 9. maja 1936, spremljen v zakon z dne 18. maja 1936, glede izjave popolne in celotne suverenosti Kraljevine Italije nad Etiopijo in o prevzemu naslova Cesar Etiopije po Kralju Italije.

12. Kr. dekret z dne 16. aprila 1939 glede sprejema albanske krone po Kralju Italije, Cesarju Etiopije.

13. Čl. 1 odredb o uporabljanju zakonov na splošno, ki so pred prvo knjigo Civilnega kodeksa, odobrene s Kr. dekretom od 12. decembra 1938.

14. Edini tekst zakonodajnih odredb glede objave zakonov in Kr. dekretov, odobren s Kr. dekretom z dne 24. septembra 1931.

15. Kr. dekret z dne 2. septembra 1932 glede odobranja ureditve za izvrševanje edinega besedila z dne 24. septembra 1931 glede objave in zakonov in Kr. dekretov.

16. Zakon z dne 5. maja 1939 glede navodil za objavo zakonov in Kr. dekretov.

17. Zakon z dne 30. januarja 1941 o pravnih veljavi Karte dela, odobrene po Velikem Faš. Svetu dne 21. aprila 1927.

18. Kr. dekret — zakon z dne 24. sept. 1923, izpremenjen v zakon z dne 24. sept. 1925, glede predpisov za rabo nacionalne zastave.

19. Kr. dekret z dne 11. aprila 1929 glede načina in rabe državnega grba in pečata in naslednje izpremembe, odobrene s Kr. dekretom z dne 1. junija 1939.

Čl. 2. Prihaja dekret stopi v veljavo z dnem svoje objave v Uradnem listu Kraljevine.

Bivši rumunski kralj povsod nepriljubljen

Madžarska telegrafska agencija doznava iz Vichyja, kakor posnemamo po budimpeštanskem »Pester Lloyd«:

Francoska javnost je sprejela anglosaške načrte o bodočnosti Evrope z razočaranjem in odporom, zlasti tudi oni del teh načrtov, ki se tiče organizacije Podunavja in Balkana pod vodstvom Sovjetske zveze. Francoska javnost opaža z odporom, da sta se London in Washington podredila boljševidnim in ruskemu imperikalizmu. Po informacijah pariških listov je prav zaradi tega propadel nedavni poskus bivšega rumunskega kralja, da bi se predstavil javnosti kot zaveznik anglosaškega sveta. Pariški »Soir« je v zvezi s tem napisal:

Kakor se zdi, noče Karol, ki je čisto živél zelo razburkano življenje, mirovati niti sedaj. Pred kratkim je nastopil z zahtevo, da bi v imenu tako zване svobodne Rumunije sam prevzel vodstvo rumunske lutkovne vlade, toda London in Washington ga v tem nista podprla. Londonski radio se je pred kratkim spomnil bivšega rumunskega kralja z zelo neprijaznimi besedami; imenoval ga je celo perfidnega politika, kar seveda v polni meri ustreza dejstvu. Svoje stališče opravičujejo Anglosi uradno s tem, da je Karol v Rumuniji preveč nepriljubljen, da bi zastopal v inozemstvu svojo državo, pravi vzrok sovraženega razpoloženja anglosaškega sveta proti Karolu pa je ta, da je angleški zunanji minister Eden pri svojih nedavnih razgovorih v Moskvi prevzel obveznost, da bo podprl sleherni sovjetsko zahtevo v smeri proti jugovzhodu, včetrvi seveda tudi rumunsko področje.

Obnovite naročnino!

vselej o pravem času topel mizral, ki vse lepo pomeče. Kakšne epidemije bi ondi razsajale, ko bi ne bilo mizrala!

In marsikje otroci igrajo se v nesmagi na stopnicah pred hišo, na hodniku, sredi ulice. Barve njih polti in las spominjajo na plemena vsega sveta.

V Marsellu mora človek živeti s svojo okolico. Priljubljeni v pristanišču posebnemu naglasu domaćinov. Cisto brez pomena pa je, ali govorijo resnico ali ne, samo da je zabavno. Zapišite se s majhno ladjo na otoček »Château d'If«, kjer zveste, da grof Monte Christo sicer ne živi več, da pa njegova celica ostala čisto takšna, kakršna je bila. Tudi tu je postala pripovedka resničnost!

Zgodaj zjutraj stopite na ribji trg, ki je takoj za magistratom v ozki, strni ulici. Oni spoznate vse vrste rib, tudi tiste, iz katerih delajo znamenito marsejsko juho »Bouillabaise«. In če vas mika spoznati marsejski temperament, samo vprašajte ktero izmed prodajalk, ali je riba sveža...

Oglejmo si tudi »Pralo«, okraj, kjer so vile bogatašev, katerim ni treba, da bi sušili perilo na oknu. Potem bomo morda tudi senčne strani Marsella bolje razumeli...

Marselle se mora za svoj sloves zahvaliti tudi temu, da je že desetletja priljubljena točka za vse tiste, ki so morali iz domovine. Armenci so prababli tuja pred predvojnim poboji, njim so se pridružili španci, Turki, Portugalski, Grki. Oni niso našli samo na prijazni smehljavi Francozov, ampak tudi na podnebnju, ki jih spominja na njih domovino. Francoski krvi so se bratsko pridružili tudi zamorci, Arabci, Kitajci in Indijci.

Tako je postal Marselle zibelka novega plemena, pestrega in polnopolna južnjaškega. V kratki dobi se je iz vseh teh narečij razvil marsejski naglas, tople, živ, lažni. In čeprav izdaja še kateri obraz izvor daljnji dežel, je dandanašnji rod čisto marsejski.

Spojitev tujih plemen s francosko krvjo ima pa seveda tudi slabe posledice. Sem

Iz Trebnjega

— Pospravljanje snega. Skoraj pred vsemi hišami v vasi so veliki kupi snega, ki znatno ovirajo promet. Ker nekateri hišni lastniki čakajo, da bo sneg skopnel sem od sebe, odreja občina, da morajo vsi hišni posestniki spraviti v dveh dneh sneg izpred svojih hiš.

— Sladkor za krmiljenje čebel. Vsi čebelarji, ki so se po čebelarstvu pridružili prijavitelji za prejem sladkorja za krmiljenje čebel, prejmejo vsi prijavljeno količino sladkorja. Večini bo sedaj uspelo rešiti čebele in bo z razdelitvijo sladkorja preprečena velika škoda, ki je pretila dolenjskemu čebelarstvu.

— Uničeno sadno drevje. Izredno hud mraz v letošnji zimi je napravil veliko škodo na sadnem drevju. Šele zdaj se vidi, kolika je škoda, ko kmetje pregledujejo posamezne vrste dreves, in bo potrebno precej truda in stroškov, da bodo dolenjski sadovnjaki zopet obnovljeni.

— Zanimanje Dolencev za posestva na Kočevskem. Tudi med Dolenci je veliko zanimanje za posestva, pa tudi za obrtne obrate na Kočevskem. Dan z dnem odhaja na ogled na Kočevsko precej interesentov in kaže, da se bo na Kočevskem naselilo precej Dolencev.

Z Gorenjskega

V Kamniški Bistrici so bili v januarju in februarju trije tečaji za kuhanje enotnih jedil. Obenem je bilo izvršeno popisovanje v Kärntner Volksbund. Vpis so opravili občinski uradniki. Krajevna skupina šteje 2280 prebivalcev, ki prebivajo v 23 vaseh. Uradniki so imeli poleg svojega policijskega dela precej opravka, ker so vpisali vse moške in ženske v starosti nad 18 let.

Prvo javno zborovanje Narodno socialistične stranke v Predosljah je bilo nedavno nedeljo. Govoril je okrogli vodja Kuss. Po govoru so bili člani slovesno sprejeti v

pa tja se v kakšnem potomcu oglasi ostane divje preteklosti. V njem se z vso silo prebudi značaj davnega korziškega, indijskega ali japonskega prednika. Te »može sedanjosti« imenujejo v Marsellu »Nervise«.

Pogled namreč človeka kar vznemiri. So večina dolgi, suhi, prožni; njih izraz kaže neprestano napetost, urno, brezobzirno moč. V temnapetostnem obrazu se svetlikajo beli zobje, črni, blesteči se lasje so skrbno počesani. Vsa njih pojavnost očituje skrb za vnanost, skrb za izbrano eleganco. In ko bi ne bil njih klubok za spoznanje presvetel in povezan preveč na svojo oko, ko bi ne bile pri brezhibno krojeni obleki hlače nekoliko preširoke in predolge ter sukna prekratka, zavratnica preveč vidne barve, bi bili ti moški zares elegantni. Toda prav ti malenkostni odtiski so krivi, da niso resnični »gentleman«. Oni so središče družbe, ki se je ondi preselila na ulico. Z vsemi, ki ne sodijo v njih družabni razred, so zelo redkobesedni, zato so pa tolikanj živahnejši za vse, kar obeta dobiček. Ti moške dejanj so strašansko konservativni in nečejo, da bi se danilnašnje razmere za las izpremenile. Ukvarjajo se brez predsodkov z vsem, s čimer se da kaj zaslužiti. Njih imena se pojavljajo pri trgovini z belimi sužnjami v Južno Ameriko in pri trgovini z opijem, kokainom in orožjem. Ne boje se ničesar, razen fotografskih aparatov.

Z ženskami je pa za spoznanje drugače. Tudi one so videti na zunaj vse enake. S črnimi lasmi in s temno poltjo so lepe za-

PRSTNI ODTISI

Prvi detektiv: »Ti imaš novo služkinjo?«
Drugi detektiv: »Da, Ampak kako to veš, saj je še videl nisi?«

Prvi detektiv: »To si pa čuden! Po odtiskih prstov na krožniku, vendar!«

E. I. A. R. — Radio Ljubljana

Parliamo l'italiano

Schema dela XXVIII lezione che verrà tenuta dal prof. dott. Stanko Leben mercoledì, 4 marzo 1942/XX, ore 19.00

Tu napisano besedilo je samo ključ za vse one, ki sledijo pouku italijanščine po radiu. Italijanske ure so na sporedu ob ponedeljkih, središčih in petkih, vedno ob 19.

LEZIONE VENTESIMA OTTAVA

Pronomi personali raggruppati

Dativo: mi, ti, gli, le, ci, vi, si.

Accusativo: io, la, li, le, ne.

me lo, me la, me li, me le, me ne (me lo mando; me la mando; me li ha mandati; me le mando; per mandarmelo);

te, lo, te la, te li, te le, te ne, (te lo presto); glielo, gliela, glieli, glicile, gliene (glielo rondo; per renderglielo);

ce lo, ce la, ce li, ce le, ce ne (ce lo offre); ce lo, ve la, ve li, ve le, ve ne (ve lo regalo); se lo, se la, se li, se le, se ne (se lo prende);

Questi sono i libri che avete scelto? Ve li mando a casa. — Giovanni mi portò la notizia; gliela diedero all'uscire della scuola. — Prestami il tuo dizionario; te lo restituisco subito. — Gliel'ho detto e ripetuto tante volte; ma non ha mai voluto ascoltarli. — Fanno una commedia di Goldoni; non ne ricordo il titolo, ma me ne hanno parlato molto bene. — Il tuo nipote, ora profugo, ha bisogno di scarpe; devi comprargliene tu. — Gli ho prestato cinquanta lire, e ora non vuol restituirmele. — Forse

Volksbund. Šolska mladina je zapela na odru, neka šolarica, oblečena v narodno nošo, je deklamirala. — V Predosljah sta bila zadnji čas skidana tudi dva apela voditeljev celic in blokov. Nadalje sta bila prirejena dva kuharska tečaja, ki sta bila zaključena s skupno večerjo.

V Kamniku se je ponesrečila 16letna Pepca Bardoljova, zaposlena v tovarni »Apetit«. Gnetilni stroj ji je hudo zmečkal prste na desnici. Prepeljali so jo na Golnik.

O večbarjnih brambovcem v Predoslju poroča gorenjski tednik: »Zaradi obilnega snega in mraza se more vršiti vse večbarje članov brambovstva v dvorani Ljudskega doma, ki seveda ne dopušča, da bi se vse sile v polni meri razvile, kar bo mogoče šele, ko neha mraz in izgine snežna odeja. Pač pa se bodo v tem času popolnoma izvežbali oni, ki bodo potem prevzeli v večbarje moštvo z vsemi nalogami brambovstva.«

O ljudski prehrani v vojnem času je predaval v ljudskem domu v St. Vidu Adolf Koefflich od prehranjevalnega urada v Kranju. Govor je bil preveden tudi v slovenščino. Gorenjski tednik pravi: »Dasi je bil delavnik, je prišlo na zborovanje veliko kmetovalcev in gospodinj.«

Meščani v koroški občinski upravni šoli. V Celovcu imajo šolo za pouk o upravljanju občin. Tečaja, ki je bil pravkar zaključen, so se prvič udeležili tudi občinski uslužbeni iz Mežške doline. Ustmeni izpit je bil 23. februarja v celovski občinski dvorani pod predsedstvom župana Krausa. Vsi tečajniki so uspešno opravili izpit.

Rdeči križ je prevzel reševalno službo v Celovcu. V njej so celovski prostovoljni gasilci svačeno izročili mestno reševalno službo organizaciji Rdečega križa. Izrečen h je bilo več govorov. Celovski župan je naglasil, da je bila reševalna služba v Celovcu organizirana pred 40 leti in da je častno vršila svojo dolžnost. Rdeči križ je dostojen naslednik. Svečanost je bila zaključena z nemškimi himnami, nakar so si gostje ogledali novo urejene prostore.

Iz Novega mesta

— Blato in brozga. Po vsem Dolenskem traja še vedno odjuga in debela snežna odeja kar vidno kopni. Radi odjuge so zelo narasle dolenjske vode. Krka in Dolinka voda doslej sicer nista še prekorčali normalnega vodostaja, toliko bolj pa je narasla Temenica, ki že ogroža niže ležeče pašnike in travnike ter grozi s poplavlami. Radi narasle vode so vsi mlinci ob Temenici začasno ustavili mletje. V mestu samem je radi hitre odjuge nastala velika brozga. Tudi pešpoti in ceste v okolico so radi brozge in blata skoraj neprehodne in v nedeljo si je le malo Novomeščanov privoščilo običajni nedeljski sprehod v okolico.

— Ne dotikajte se eksplozivov. Kljub opominom oblastev se še vedno dogajajo številne nesreče z najdenimi eksplozivnim materialom. Tako je te dni našel 48letni posestnik Janez Dvorsak iz Mokronoga v bližnjem gozdu manjšo patrono. Iz radovednosti je skušal patrono razstaviti, pri tem pa je tako neprevidno vrtnil po njenem vzgledniku, da mu je patrona v roki eksplodirala in mu povzročila znatne poškodbe.

— Poroka. V nedeljo se je poročil znani letalski konstruktor g. inž. Milivoj Širčelj iz Novega mesta z znano novomeško sportnico in učiteljico telovadbe gđ. Vido Poljanškovo. Obema marljivima javnima

ma. Snažijo čevlje sedečim gostom, prodajajo razglednice, gledajo sestrinca na krožnike, beračijo za košček kruha. »Kje pa spiš?« vprašam nekako pet let staro, drobno, umazano deklico. Oči, ki so vajene, da gledajo mirno na vse, lokavo zažmejnjo: »Ne smem ti povedati. Ko bi naju kdo slišal, bi mi kdo drug zasedel najudobnejši kotiček Starega pristanišča.«

Pri vodi vidim gručo dečkov, nagih, tresočih se od izčrpanosti, od mraza, navzlic temu, da je tople, miren večer. Krog njih se »zabavajo« odrasli. V morje mečejo drobiž, največ po 50 centov, in dečki skačejo ponje v vodo. Nekdo je čisto oznanil, da bo vrgel v vodo več novcev, in tisti, ki jih nabere največ, dobi potem še frank. Kakšna gonja! V umazano vodo pristanišča se je pognalo pet ubogih otrok hkrati. Pod vodo je nastal srbit boj. Ostali so v volji dolgo, kar predolgo — zakaj moč, ki si je bil to izmisli, je med tem izginila. Utrdili jih je vsaj v pripravljanju, da ne sme človek na tem svetu nikomur nič večeti...

ma. Snažijo čevlje sedečim gostom, prodajajo razglednice, gledajo sestrinca na krožnike, beračijo za košček kruha. »Kje pa spiš?« vprašam nekako pet let staro, drobno, umazano deklico. Oči, ki so vajene, da gledajo mirno na vse, lokavo zažmejnjo: »Ne smem ti povedati. Ko bi naju kdo slišal, bi mi kdo drug zasedel najudobnejši kotiček Starega pristanišča.«

Pri vodi vidim gručo dečkov, nagih, tresočih se od izčrpanosti, od mraza, navzlic temu, da je tople, miren večer. Krog njih se »zabavajo« odrasli. V morje mečejo drobiž, največ po 50 centov, in dečki skačejo ponje v vodo. Nekdo je čisto oznanil, da bo vrgel v vodo več novcev, in tisti, ki jih nabere največ, dobi potem še frank. Kakšna gonja! V umazano vodo pristanišča se je pognalo pet ubogih otrok hkrati. Pod vodo je nastal srbit boj. Ostali so v volji dolgo, kar predolgo — zakaj moč, ki si je bil to izmisli, je med tem izginila. Utrdili jih je vsaj v pripravljanju, da ne sme človek na tem svetu nikomur nič večeti...

ma. Snažijo čevlje sedečim gostom, prodajajo razglednice, gledajo sestrinca na krožnike, beračijo za košček kruha. »Kje pa spiš?« vprašam nekako pet let staro, drobno, umazano deklico. Oči, ki so vajene, da gledajo mirno na vse, lokavo zažmejnjo: »Ne smem ti povedati. Ko bi naju kdo slišal, bi mi kdo drug zasedel najudobnejši kotiček Starega pristanišča.«

Pri vodi vidim gručo dečkov, nagih, tresočih se od izčrpanosti, od mraza, navzlic temu, da je tople, miren večer. Krog njih se »zabavajo« odrasli. V morje mečejo drobiž, največ po 50 centov, in dečki skačejo ponje v vodo. Nekdo je čisto oznanil, da bo vrgel v vodo več novcev, in tisti, ki jih nabere največ, dobi potem še frank. Kakšna gonja! V umazano vodo pristanišča se je pognalo pet ubogih otrok hkrati. Pod vodo je nastal srbit boj. Ostali so v volji dolgo, kar predolgo — zakaj moč, ki si je bil to izmisli, je med tem izginila. Utrdili jih je vsaj v pripravljanju, da ne sme človek na tem svetu nikomur nič večeti...

ma. Snažijo čevlje sedečim gostom, prodajajo razglednice, gledajo sestrinca na krožnike, beračijo za košček kruha. »Kje pa spiš?« vprašam nekako pet let staro, drobno, umazano deklico. Oči, ki so vajene, da gledajo mirno na vse, lokavo zažmejnjo: »Ne smem ti povedati. Ko bi naju kdo slišal, bi mi kdo drug zasedel najudobnejši kotiček Starega pristanišča.«

Pri vodi vidim gručo dečkov, nagih, tresočih se od izčrpanosti, od mraza, navzlic temu, da je tople, miren večer. Krog njih se »zabavajo« odrasli. V morje mečejo drobiž, največ po 50 centov, in dečki skačejo ponje v vodo. Nekdo je čisto oznanil, da bo vrgel v vodo več novcev, in tisti, ki jih nabere največ, dobi potem še frank. Kakšna gonja! V umazano vodo pristanišča se je pognalo pet ubogih otrok hkrati. Pod vodo je nastal srbit boj. Ostali so v volji dolgo, kar predolgo — zakaj moč, ki si je bil to izmisli, je med tem izginila. Utrdili jih je vsaj v pripravljanju, da ne sme človek na tem svetu nikomur nič večeti...

ma. Snažijo čevlje sedečim gostom, prodajajo razglednice, gledajo sestrinca na krožnike, beračijo za košček kruha. »Kje pa spiš?« vprašam nekako pet let staro, drobno, umazano deklico. Oči, ki so vajene, da gledajo mirno na vse, lokavo zažmejnjo: »Ne smem ti povedati. Ko bi naju kdo slišal, bi mi kdo drug zasedel najudobnejši kotiček Starega pristanišča.«

Pri vodi vidim gručo dečkov, nagih, tresočih se od izčrpanosti, od mraza, navzlic temu, da je tople, miren večer. Krog njih se »zabavajo« odrasli. V morje mečejo drobiž, največ po 50 centov, in dečki skačejo ponje v vodo. Nekdo je čisto oznanil, da bo vrgel v vodo več novcev, in tisti, ki jih nabere največ, dobi potem še frank. Kakšna gonja! V umazano vodo pristanišča se je pognalo pet ubogih otrok hkrati. Pod vodo je nastal srbit boj. Ostali so v volji dolgo, kar predolgo — zakaj moč, ki si je bil to izmisli, je med tem izginila. Utrdili jih je vsaj v pripravljanju, da ne sme človek na tem svetu nikomur nič večeti...

Marseille

Na staro pristanišče sije že zgodaj pomladni južni sonce, ki je kar v sklaču z bujno marsejsko domisljijo. Marij in Oliv, katerih imeni se ponavljata v vseh pripovedkah, sta postala slavna prav zaradi tega, da sonca in te domisljije. Lagala sta tako vneto, da sta si kar sama verjela. Takšni so Marsejčani, mogočne kretnje, velike besede, če so že resnične ali ne.

Tudi življenje na marsejskih ulicah razdaja prizvaje po junaški kretnji: ondi je grozanski ropot, podvini in ponoči. Kdor ima avto, ga ima vendar za to, da neusmiljeno trobi — in s kakšnim trobi-lom! Avtomobilist, ki je vaju pravilne vožnje in reda na cesti, naj pusti avto kar lepo v garaži in naj gre rajši peš. Za marsejskega junaka ne veljajo namreč nobeni cestni predpisi; prehiteva na levo in na desno, zaboji zadnji hip, samo da človeka postaršijo, reže ovinko, kakor bi bil elini avtomobilist na svetu, prehiti, če je treba, tudi po tri vozila hkrati, kakor tudi nikdar ne da znamenja, v katero smer bo zavil, ker tega največkrat niti sam ne ve. Pred seboj ne trpi nobenega vozila. Svoj avto ima po nekolikokrat na mesec v po-pravilu in se venomer pritožuje, da nekaj ni v redu, ker ne more voziti več ko po 130 kilometrov na uro.

Tudi tramvajski voznik je pravi junak. V ozkem, visokem vozu vozi po ulicah s prešernim ropotom — tudi

Javanske posebnosti

Zgodovine javanske literature še ni nihče napisal. Bila bi zgodovina neke poezije, ki jo živi v ustnem izročilu, kot poezija, ki jo pojejo ali recitirajo, že dolga stoletja. Ta zgodovina bi morala ugotoviti v javanski literaturi nedostajanje vsake proze, toda prav tako nedostajanje lirike. Z izjemo basni in nekoliko poučnih pesni-
tev, bi v javanski poeziji težko našli tudi kakšne filozofske ali verske misli, kakršne nahajamo v preobilici n. pr. v indijski in kitajski literaturi, ki sta s te strani prispevali ogromno k svetovnim pogledom vsega človeštva. Vzrok je v tem, da Javanec ne stremi za splošnim, njegove abstrahirajoče sposobnosti so šibke. V tem oziru se giblje njegov jezik v me-
jah malajsko-polinezijskih jezikov sploh: javanski jezik ima nad vse bogat besedni zaklad, ki pa ni konstruktiven. Vzemimo primer: javanščina nima posebne besede za pojem »nositi«, namesto tega pa posebne označbe za »nositi na hrbtu«, »nositi na ramah«, »nositi na rokah«, »nositi skupno« itd.

Možno je, da je izročena literatura s svojimi neskončnimi kronikami in neiz-
črpni legendami prispevala mnogo k besednemu zakladu tudi preprostega javanskega moža, ki je bil na ta način posredno deležen izobrazbe in profinjnosti javanskih dvorov. Javanec je pazil vedno na razlike v činu, stanu in starosti: v-
ljudnost spada med njegove temeljne značilnosti. Ta poteza v njegovem značaju je gotovo eden izmed vzrokov, da se je nje-
gov, že tako bogati jezik razcepil v različne načine izražanja. Tako uporablja Javanec povsem drugačne besede, kadar govori s kakšnim višjim ali kakšnim nižjim rojakom, kadar pove nekaj o bogu ali o kakšnem vladarju. V tem oziru gre tako daleč, da višji spreminja svojo govo-
rico še na novo tedaj, kadar govori s kakšnim nižjim, ki je na starejši. Tako bi lahko razdelili javanščino v »tikajoči jezik«, v »olikani jezik«, v »jezik z vzvišenimi besedami«, v »dvorni jezik« in v »vaški je-
zik«. Tu ne gre za kakšno posebno na-
rečja, temveč za govorice, ki imajo svoje posebne besedne zaklade. Temu profinj-
nemu jezikovnemu čutu drži ravnotežje neki strah in obenem neka slast do po-
imenovanja, ki je obenem igračkane in praznovanje. Če je kakšen kraj ali kakšno osebo doletelo mnogo hudega, tedaj ne bo Javanec tega kraja in te osebe nikoli imenoval s pravim imenom, temveč z drugač-
nim. Prosluli javanski batiki se ponajša-
jo s stotinami in stotinami vzorcev, a vsak vzorec ima svoje ime, n. pr. »nežni de-
že«, »tenki oblaki z bliskom«, »strastno zaljubljeni metulji« in podobno. Duševnosti te-
ga ljudstva se približamo še naprej, če doumemo njegovo cvetlično razblinjajoče veselje do besed, do besednega zvoka. Ta strast ne stremi za splošnimi pojmi, ustavlja se pred vsem posebnim in označuje nekako vse stvari s lastnimi imeni. Javanec si je ustvaril neki svoj posebn, stil-
liziran, toda pri vsem tem neabstraktni svet ali vrsto stiliziranih svetov in nje-
gov jezik je njihov odraz.

To stiliziranje opazimo v vsakem po-
četu javanskega človeka.

Javanski križi, slovita bodala, se kujajo iz kosov železa in kosov mehkejšega me-
teornega železa, ki vsebuje nikel in ki ga je na otoku dosti. Ko izdelano rezilo jed-
kajo, in sicer s citrono ter arzenom, že-
lezo počrni, nikel pa ostane bel. Javanski izdelovalec krisov se ponosa z nenavadno spretnostjo, ko razvrsta posamezne kose, jih zvija in meša, tako da mu tenke črte nikla na koncu dajejo ornament na klini. Neštete so ornamentalne oblike, ki pri tem nastajajo, in obsegajo cvetlice enako kakor oblake. Toda odločilno pri tem skrajno kompliciranem delu je to, da na-
staja vedno pod vplivom bodoče figure. Ornament na rezilu je določen že od vsega početka, daje pravec vsemu podrob-
nemu delu in tiči že od vsega početka v orozju kakor skrit zaklad. Ornament to-
rej ni nekaj, kar se izdelku doda, temveč se od izdelka sploh ne da ločiti.

Omenili smo javanske batike. Za vzorce na svojih oblačilih uporabljajo Javanci skoraj izključno en sam postopek, ki so si ga razvili sami: neko vrsto »voščenega slikanja« na katun. Na belo blago nane-
sejo risbo z vročim voskom. Blago dajo potem v barvilno kopel, in sicer je tem-
eljna barva vedno indigo. V vroči vodi se vosek nato odtopi in tam, kjer je po-
krival blago, ostane beli vzorec. Vzorec je tudi tu na tisoče in mnogi so zelo za-
motani, ker se da voščena risba seveda ponoviti, blago pa obravnavati z drugimi barvnimi kopelmi. Stvar pa ostaja v bi-
stvu ista kakor pri izdelovanju ornamen-
tiranih krisov: ves postopek vodi od za-
četka do konca bodoča figura, ornament ni navadna aplikacija, temveč spreminja blago nazadnje v popolnoma drugo stvar.

Javanske senčne igre, slavne »vajange«, so spet drug izraz silne strasti do obliko-
vanja, do ornamentiranja, ki tiči v tem čudnem ljudstvu. Ne gre za njihovo vse-
bino, ki predstavlja hindujske bogove in junake v borbah s prajavanskimi demo-
ni ali pa pravo ljubezen, namreč takšno, kakršno pojmuje Javanec: prečustveno ljubezen v zmagah nad golim poženjem. Gre za domišljijo, ki se izživlja v senčnih oblikah, gre za edinstveno govorico gibov in udov. To niso naše običajne siluete, temveč bežne, blede sence, ki učinkujejo pre-
jako kakor čipke, govorice kretneje. Obli-
ka prevladuje tudi tukaj, tista oblika, ki živi v vsakem izrazu javanske duševnosti in ki se izživlja tukaj v podobi senc. Prav za prav je čudno, če pomislimo na ves barvni sijaj tega otoka, na krasoto nje-
govih zelenih gozdov, na zasanjano mo-
drino njegovih vulkanov in rožnato barvo oblakov okrog njihovih temen, čudno je tudi, če pomislimo, da je Java dežela sve-
tlobe in sonca, kakor je dežela barv. Toda v javanski duši živijo že tisočletja skriv-
nosti blede sence in temnih črt — vajang so obstajale že davno prej, nego so Hin-
dujci prispeli na otok.

Umetna svetloba v vrtnarstvu

Ni vsakomur znano, da vpliva umetna svetloba na rastlinski rast. O tem je go-
voril inž. E. Summerer na nekem preda-
vanju v Berlinu, pri čemer je opozarjal, da je med vrtnarji in svetlobni tehniki potrebno tesno sodelovanje. Navedel je dosežanje izkušnje in uspehe z obseva-
njem rastlin. Poleg intenzivnosti svetlobe in obsevalnega časa je za pospeševanje rasti treba izbrati pravilni začetek obse-
vanja, svetloba mora biti enakomerna, a tudi barva luči je odločilna. Vse te čim-
telje je treba spraviti medsebojno v sklad, da se dosežejo najugodnejši učinki. Vse-
kako so dosežani poskusi pokazali, da ima ta način obravnavanja rastlin velik pomen, treba je pa vse čimtelje tako pre-
misлити, da bi stroški ne bili previsoki v primeri z dobičkom.

Trije zlati zobje

Nenavadno zgodbo je doživela neka že-
nica, ki se je predstavila te dni neki ma-
dridski zastavljalnici in posojilnici. Prosila je to podjetje, naj ji posodi neko vsoto na tri zlate zobje, ki jih je imela še v ustih. Odgovorili so ji, da dajejo posojila samo na predmete, ki se zastavijo kot jamstvo v uradu samem, ne pa tako, da bi jih last-
nik sam obdržal.

Zenska ni izgubila poguma. Dejala je, da ji je denar sicer nujno potreben, a prav tako nujno potreben so ji njeni zlati zobje, kajti če si jih izdere, se ne bo mogla več hraniti. Največje jamstvo za posojilnico je pač baš to, da si zob ne more izdreti.

To pa možakov v zastavljalnici ni pre-
pričalo. Rekli so, da bi mogla v tem pri-
meru pač dobiti posojilo, a potem uiti z denarjem in zobmi vred.

Zenska pa je na zadnje vendarle dobila denar, a ne od zastavljalnice, temveč od neke gospe, ki je bila slučajno zraven in ki se ji je ženica zasmilila. Izročila ji je po-
trebno vsoto in ni zahtevala zanjo ne jam-
stev ne zob ne česa drugega. Ženica se ji je ginjeno zahvalila in ji zadržala, da ji bo ta denar vrnila, čim ji bo mogoče.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

»Mamica, danes smo igrali šolo.«
»Tako? In kako si se obnašal?«
»Ni mi bilo potrebno, bil sem učitelj!«
»Petdeset tisoč lir mi je neki Američan že ponudil za to sliko!«
»Res? Jaz bi ti dal kvečjemu pet sto!«
»Se strinjam! Tu jo imaš. Jaz sem bil vedno proti temu, da bi moja umetnost odhajala v tujino!«

Rudija so povabili na večerjo. Naslednji dan so ga znanci vprašali, ka-
ko mu je ugalalo.
»Prav nič! je zagodrnjal.
»Kako? Ali je bila že slaba?«
»Ne, bila je izvrstna, toda poleg mene je sedela škilasta dama, ki je vztrajno segala v moj krožnik!«

Dva Škota sta si skupno kupila avto-
bus, nista se pa mogla zmeniti, kdo bi naj bil vozač in kdo bi naj denar po-
biral. Končno je odločil žreb. — Na ža-
lost je vozač že po štirih dneh umrl: zvil si je vrat.

»Ah, hūbček, kako je leno, b'iti na skri-
vaj zaročena, ne da bi ljudje o tem ve-
deli! Ne moreš verjeti, kako me prijate-
ljice zavidajo!«

Pri izpitu tramvajskega vozača.
»Z veliko brizno vozite po strmi poti navzdol. Kaj napravite v tem primeru?«
»Prilegnem ročno zavoro.«
»A če ne deluje?«
»Vzamem električno zavoro.«
»A če ni dovolj krepka?«
»Dam protivni tok.«
»A če drsijo kolesa po tračnicah?«
»Izsulem pesek.«
»Pesek je vlažen in ne pada skozi cev. Kaj bi storili tedaj?«
»Tedaj bi pustil, naj voz teče, kakor sam hoče, kajti takrat bi že bili na ravni progi.«

»Poglej, babica, je prišel mali Du-
šanček v sobo, v tvojem svetem pisnu sem našel popolnoma posušen list! Ali je ta pripadal nekoč Evi?«

»Dragec, zakaj pa tvoj bratec tako kriči?«
»Nič posebnega, kažem mu samo, kako naj svoja jabolka jé!«

Reperti Italijani avanzano, in Russia, sul campi nevosi tra il vento gelido, verso nuovi obiettivi — Italijanski oddelki napredujejo v Rusiji na zasneženih poljih in v ledenem vetru proti novim ciljem

„Talko“

Na Finskem primanjkuje delovnih moči, deželi, kakor posameznim družinam. To je v vojnem času umljivo. Veliki načrti, ki so jih napravili za bodoče intenzivnejše na-
rodno gospodarstvo, so morali stopiti v ozadje, dokler bo vojna trajala. A baš v tem času, ko je vsaka delovna moč in po-
moč tako važna, se je izkazal star finski običaj, »talko«. Beseda pomeni toliko, ko-
likor skupno delo in pomoč sosedu, neke vrste prostovoljni kuluk. Organizacija fin-
skih bojnikov je na tej podlagi že po prvi vojni z Rusijo priskrbeala mnogim in-
validom nova domovanja. Vsak je storil, kar je mogel. V talku so obdelovali tudi ledino. V Helsinkih nosi zelo mnogo name-
ščencev majhno srebrno zvezdo v gumbici. To pomeni, da sodelujejo v organizaciji talka in da odstopajo plačo prve ure v ted-
nu za pomoč vojnim žrtvam. Pred kratkim je organizacija bojnikov pozvala ljud-
stvo v mnogih podeželskih občinah, naj so-
deluje pri pripravi lesa za prihodnjo zimo.

Nevarna podobnost

Popolna podobnost dveh sester je bila vzrok tragikomičnega dogodka, ki se je odigral v Kodanju in ki se bo zaključil pred sodiščem.

Filip in Peter, dva mlada električarja in dobra prijatelja, sta se pred časom za-
ročila z dvema sestrama dvojčicama, Ko-
ro in Marjetico, ki sta obe izredno lepi, a tudi tako podobni druga drugi, da ju komaj lastna mati razlikuje. Tako se je dogajalo, da je Filip srečaval Petra roko v roki s Koro in ga je pri tem razjedalo črno ljubosumje, ker je mislil, da je nje-
gova zaročenka Marjetica. Nasprotno je tudi Peter menil, da ga Koro vara s Filipom, kadar je prijatelja srečeval z Marje-
tico, Peter, ki je bil manj potrpežljiv po-
naravi, je ta gordijski vozal na zadnje pre-
sekal s tem, da je zahteval od Filipa, naj mu prepusti še Marjetico. Odgovor je dobil s pestjo in sodišče naj sedaj odloči o stva-
ri. Strogi sodnik, ki mu je bila poverjena naloga in ki je zvedel, da se obe dvoj-
čici oblačita običajno popolnoma enako, je pred vsem odredil, naj pr-de Marjetica na razpravo z modrim trakom v plavih laseh, Kora pa z rožnatim.

Prepozna ponudba

Lastnica neke menažerije v Alžiru je doživela hudo žalost. Ker ji je za njene številne živali zmanjkalo hrane, se je od-
ločila, da jih zastrupi s strihninom. Ne-
koliko ur po tej njeni žrtvi je prejela pismo iz Barcelone, v katerem ji je tamkajšnji živalski vrt predlagal, naj mu vse živali proda za 35.000 pezeta.

Poletni čas v Franciji

V uradnem listu vichyjske vlade je iz-
šla odredba, ki uvaša s prihodnjim pone-
deljkom za nezasedeno Francijo poletni čas. Ure bodo pomaknili tega dne za eno uro naprej. V zasedeni Franciji so nemške oblasti uvedle poletni čas že davno prej.

Nekoliko nasvetov

Za lepljenje porcelana zmešamo štiri de-
le žganega mavca z enim delom arabske gume in malo vode.

Cebula, ki je pozebla in ima sladek okus, se da še uporabiti. Dati jo moramo v nezakurjen, toda ne premrzel prostor, da se počasi otaja. Pred uporabo jo po-
ložimo v mrzlo vodo.

Citrone dajo več soka, če jih malo ogre-
jemo, preden jih iztisnemo.

Sladkorno sipo pripravimo sami: na-
vadni sladkor damo med dve čisti cunjli in gremo s toplim likalnikom toliko časa preko blaga, dokler se sladkor ne spre-
meni v sipo.

VSAK DAN ENA

Eleonora Duse, slovita igralka, je bila nekega večera v družbi, kjer so se razgova-
jali o ženskah. Eden izmed gostov je menil, da ne bi smele ženske zahtevati nikoli ena-
kih pravic, kakršne imajo moški, kajti Bog je najprej ustvaril moškega in šele iz njega žensko.

»Čisto pravilno.« je odgovorila Duse, »a-
mo ob sebi je umevno, da zrane najprej steblo. Toda ali je to morda dokaz, da je cvet manj vreden?«

A NEKDOTA

»Ali znaš špansko?«
»Ne vem, nisem še nikoli poskusil!«

Bombardiere »Wellingtona« costretto ad atterrare nel pressi di Modica dalla caccia italiana — Bombnik tipa »Wellington«, ki so ga Italijanski lovc prisilili pristati v bližini Modike

Kulturni pregled

Dva romana

Z romanom Huga Wasta »Zlato večnega Jada« (iz španščine prevedel Mirko Javornik, Slovenčeva knjižnica št. 9, str. 264) smo dobili, kakor poudarja prevajalec v uvodni besedi, prvi sloven-
ski prevod iz latinsko-ameriške književ-
nosti. Razumeti je treba: knjižni prevod, zakaj nekaj drobiža je izšlo sem ter tja po revijah in listih. Argentinški pisatelj Hugo Wast gotovo ni latinskega porekla, vendar predstavlja eno najpomembnejših imen sodobnega argentinskega slovstva. O njegovem delu citamo v uvodu nekatere zanimive informacije. Morda bi romana »Breskov cvet« ali »Kamenita pušava« v večji meri opravičila slovenski prevod, vendar je »Zlato večnega Jada« po svoji vsebini in neprikriti tendenci aktualnej-
še. Was je segel s tem romanom v vroče središče problema, ki je v zadnjem de-
setletju močno zaposlil politične kroge večine evropskih držav in ki — kakor kaže v prepričevalni obliki prav Wastov roman — zanima tudi že južnoameriške, posebej še argentinske kroge: problema židovske finančne moči. Narod, ki je kljub svoji sorazmerni malostevilstvu postal v času »zlatega« denarnega reda gospodar-
stvenih finančnih podjetij in si je s plu-
tokratskimi sredstvi pridobil ogromen vpliv v zapadnem svetu, preživlja prav danes v kontinentalni Evropi svojo naj-
hujšo krizo. Močne sile so se dvignile ne samo zoper židovsko vodstvo, marveč tu-
di zoper tisto skrivnostno silo, ki mu je dala tolikšno moč: zoper kapitalistično de-

narstvo na zlati podlagi. Wastov roman obravnava židovski ka-
pitalizem in posebej še moralne učinke in posledice tega zapletenega in rafinirane-
nega svetovnega gospodarskega izkorišča-
nja v zgodbi, ki ima znatno primes fan-
tastične. Morda je pisatelj hotel s to obliko tem bolj vplivati na bralca in mu dati zavest nevarnosti, ki pretači agrarni Argentini od mednarodnega sistema ži-
dovskega denarstva. Prav te fantastične poteze, ki prenašajo dejanje z realnih tal in prepletajo verjetna dejstva z elementi, ki so preočiten plod domišljije, vzbujajo v kritičnem bralcu največ pomislekov in kvajajo učinek. S tem, da je pisec kot ka-
toliški antisemit dal judovstvu možnost, da se rešuje s spreobrnitvijo in po njej z milostjo in odpustitvijo, je omejil nje-
gov problem na versko področje, medtem ko drugi današnji antisemiti polagajo naj-
večjo važnost na koruptno moč rasnega elementa, ki da se ne spreminja z versko spreobrnitvijo in ki zahteva radikalnejših ukrepov.

Wastov napol fantastični, na pol reali-
stični roman je delo večšega pripovedni-
ka, ki ume od začetka do konca zaposliti bralčovo pozornost ter jo držati v tisti »napetosti«, kakor smo je vajeni pri knji-
žnih vrste. Nagla rast južnoameriških mest, visoka gospodarska vročica kot po-
sledice konfunktturnih razmer, velik do-
tok tujih elementov, skrivnostna ozadja važnih finančnih in političnih dogodkov, pokvarjenost nove gospode, vprav verska

gorečnost Židov pri ustanavljanju podje-
tij, ki širijo obenem z izkoriščanjem nra-
vstveno pogubo — te in podobne sli-
ke so vpletene v pisani in neugnan mi-
kavni trak Wastovega pripovedovanja. Mirko Javornik je razgibani, k senzacio-
nalnosti, fantastiki in vnanjemu učinku naperjeni slog južnoameriškega pisatelja prelil z veliko spretnostjo v slovenski je-
zik in tako tudi s te strani pripomogel knjigi do učinka.

H. Rider Haggarda roman »Dru-
žina v ledeni dobi« (prevedel Anton A-
n-žič, Slovenčeva knjižnica št. 11, str. 200) je delo, ki skuša v pripovedni obliki opi-
sati začetke človeštva. Popularni pisatelj »Salomonovih rudnikov« in »Deklice z bi-
seri« je s tem romanom segel v svet, kjer čitateljeva kritična pozornost težko kon-
trolira njegovo svobodno se razmahujočo fantazijo. Je to poizkus, da se na podlagi redkih in zelo nepopolnih podatkov, kar jih imamo o življenju človeka v ledeni dobi, rekonstruirajo z epičnimi sredstvi vse, za nas fantastične možnosti njegovega življenja in začetkov njegove civilizacije. Skopo geološko, paleontološko in ar-
heološko gradivo, s katerim tudi znan-
stveniki postopajo zelo previdno, je pisa-
telj te »zgodbe o početkih človeštva« iz-
polnil s čisto svojimi prividi, ki nam o diluvialnem človeku povedo seveda mno-
go več, kakor more povedati znanost. Ta-
ko nam njegova »Družina v ledeni dobi« daje dokaj samovoljne podobe tedanjega človeškega in naravnega življenja. Toda pomanjkljiva eksaktnost v dobavi tistega gradiva, ki bi moglo dati povesti iz tega daljnega časa kolikor toliko verjetno ogrodi, ne moti prijatelja fantastičnih romanov, da bi ob teh zgodbah o dilu-
vialnem lovcu Uviju in o njegovi družini ne pozabil vsaj za nekaj ur napetega bra-

nja burnih glasov in odmevov dvajsetega stoletja po Kristu. Stoletja, ki bi bilo ta-
kemu Uviju, če bi bil mogel pogledati v naš svet, se neizmerno bolj fantastično, kakor je lahko nam fantazijski pogled v diluvialne čase... Prevod je lep in gla-
dek, vnajša oprema (J. Beranek) primer-
na vsebini.

Razvoj indijskega mišljenja

Indija je dežela mislecev. Za vsako tujo deželo združuje naša domišljija neko svo-
vrstno predstavo: Od sonca zagoreli Ara-
bec lovi na svojem plemenitem konju, Ki-
tajec z dolgo kito piše neskončne enciklo-
pedije, stari Grk se je ves nag boril v areni za zmagovalni venec, toda Indijec tava po svoji deželi ali pa poseda v tropičnem gaju in premišlja o življenju in večnosti.

Čeprav imajo te predstave v splošnem nekaj upravičenosti, vendar kažejo samo podobo že zaključene razvoja. A noben narod ne stopi na svet dovršen, najmanj pa narod pesnikov in mislecev. Predvsem se moramo pri Indijcih zavedati dejstva, da Indijci ne naseljuje enotno ljudstvo. Ogromni polotok je še danes poln neizoblikovane zmesi ljudstev, ki so po jeziku in po nra-
vih zelo različni. To, kar po navadi misli-
mo pod pojmom Indijci so tako imenovani Hindu, potomci naroda ki se je v začetku svoje zgodovine — 1500 let pred Kr. — po-
javil v severozahodni Indiji in čigar pi-
smeni jezik sanskrit je večini evropskih je-
zikov in delu srednjeveških tako soro-
den, da radi govorimo o skupnem indo-
evropskem izvoru. Zelo verjetno je, da je sanskritsko ljudstvo prodrlo v Indijo od severozapada. Da bi bilo imele skupno do-
movino s Skandinavci se zdi dandanes manj verjetno kakor nekoč, zakaj skupnost

jezika še nikakor ne pomeni skupnosti krvi.

Pleme Hindov je bilo izprva naivno pa-
stirsko in kmečko ljudstvo, polno življenja, močne volje in bojevitosti; verjavelo je v pe-
stro množico bogov, ki so nad njim bedeli. Ti bogovi so imeli najprej nalogo, da pri-
skrbe svojim vernikom srečo, bogastvo in druge dobrine tega lepega sveta, predvsem pa dobre krave molznice. Krava je bila In-
dijcem dolgo časa najvažnejša podoba zemeljske posesti. Za take usluge so dajali bogovom razne žrtve, zlasti še opojno pi-
jako, imenovano soma. Verjetno je, da so imela posamezna plemena lastne bogove, ki so bili pridruženi celotnim nebesom, ko se je razvila zavest skupnosti. Najvišji bog je bil Varuna, vendar so Indijci najbolj častili Indro. Ta bog ubija zanje, ki zadr-
žujejo oblake in pošilja ljudem blagoslavlje v obliki dežja. Indijci so si ga predstavljali kot hudega pretepača, ki rad črpa moč iz obilnega uživanja some. Opevajo ga šte-
vilni žrtveni spevi, znani pod imenom »Vede« — ta beseda kaže isto deblo kakor naša »vedetie«, pesnitve, ki sodijo med najstarejši zaklad indijske literature.

Narod s takim pojmovanjem sveta se je v valovanju svoje zgodovinske usode zna-
šel v novem naravnem okolju, ki ga je označevalo preoblike življenja. Medtem ko so se Perzijci morali boriti s puščavo, Arabci z vročino, severnjaki z mrazom so se Indijci znašli v boju s pragozdovi, z div-
jimi živalmi in tujimi plemeni. Mlad živ-
ljenje željen narod je v taki borbi vedno zmagoval. Počasi se je moral umakniti bog Indra pa z njim tudi drugi bogovi; namesto Varuna se je sedaj pojavil skrivnostni Prajapati. Tri tisoč let pred nemškim filo-
zofom Eduardom von Hartmannom se je pojavila v Indiji »filozofija nezvestnega«.

Kronika

• Odlikovanje gospé Edde Ciano Mussolini. Ducejevi hčeri, soprog zunanega ministra grofa Ciana gospé Eddi Ciano Mussolini, je bila podeljena bronasta kolajna. Hrabra gospa je bila kot prostovoljna bolničarka Rdečega križa na bolniški ladji »Po«, ki so jo ponoči zadelo sovražno bombe. Medtem ko se je ladja potapjala, se je gospa Ciano Mussolini z ljubečim altruizmom in s požrtvovalno vno posvetila neumornemu reševanju težko prizadetih bolnikov. Uradna utemeljitev odlikovanja poudarja, da kaže ta primer plemeniti vzor velikodušnosti in človeške solidarnosti, ki s svojim preizidom do nevarnosti in s popolno predanostjo doživotno združuje italijanske žene fašistične ere z bojevniki na bojišču.

• Iz »Službenega lista«. »Službeni list za ljubljansko pokrajino« št. 17, z dne 28. februarja 1942-XX, objavlja predpise o uporabi bakrenih električnih vodnikov in železnega gradiva za električne naprave in proračun Trgovinske in industrijske zbornice v Ljubljani za leto 1942.

• Omejitve potrošnje električnega toka za domačo rabo. »Gazzeta Ufficiale« je objavila odredbo, ki je stopila v veljavo 2. t. m., da se mora v Italiji potrošnja elektrike za razsvetljavo in stanovanj v mesecih marca in aprila omejiti na 80 odstotkov potrošnje v mesecu decembru 1941. Isto velja tudi za tok, ki se uporablja v gospodinjstvu (za kurjavo, kopalnice, hladilnice itd.).

• Združenje trgovcev ljubljanske pokrajine poziva vse one trgovce, ki so imeli dne 30. septembra o. d. 30. novembra 1941 v zalogi tekstilno blago, oblačila in obutev in ki si niso trgovsko industrijski zbornici predložile prijave v točkah s stanjem dne 30. novembra 1941, da pošljejo Zbornici najkasneje do 6. marca t. l. točno izpolnjene prijave na predpisanih tiskovinah (za tkanine, konfekcijo, pletenine in obutev posebej v treh izvodih). Prizadete trgovce se ponovno opozarjajo, da je rok za vrožitve teh prijav že davno potekel in je v njih lastnem interesu, če se hočejo izogniti neprilicam, da takoj dostavijo Zbornici točno izpolnjene prijave inventarja.

• Učiteljica je umrla med poukom. V Cierinu (Settimo Tavagnasco) je učiteljica Mariji Rosi Sudac med poukom telovadbe nenadno postalo slabo. Omahnila je na tla in takoj umrla za srčno kapjo.

• Praznik Joška Majarona. Petdesetletnico praznuje ugledni in obče znani veletržec in industrijec v Borovnici, gospod Joško Majaron. Slavljenec spada med tiste redke naše trgovce, ki so si s temeljitim izobrazbo in delovno vneto ter dobrih srcem pridobili trdno socialno pozicijo in splošno priljubljenost. Po končanih študijah na klasični gimnaziji in po absolviranju visoki trgovski šoli v Trieste ter začetem juridičnem študiju na univerzi v Gradcu je moral v vojaške; štiri leta je bil v vojni 1914-18, skoraj stalno na bojnem polju, večinoma v Galiciji, pa tudi v Alpah. Ko se je vrnil, je prevzel domačijo v Borovnici. Za družico si je vzel gospo Angelo Turšičevo iz Begun pri Cerkljici, ki je žal predlaskim nednoma umrla. Oba delovna in skrbna sta domačijo moderno obnovila, trgovino in

lesno industrijo razširila in zgradila novo tovarnico za razne lesne izdelke. Družina jima je rasla; štiri hčerke se pripravljajo s študijami za bodočnost, edini sinko pa je na zavratni bolezni v najlepši deški dobi umrl. Ali družina Joška Majarona je velika; obsega vse delavce, vse kmete, vso vas in okolico. Mnogim otrokom je Joško krstni in birmanski boter in jih podpira pri nadaljevanju študij. Sploh, kogar kaj tare, vé, da v njegovi hiši najde nasvet in pomoč. Da je vedno rad podpiral tudi obče narodne koristi, se razume. Naj bo omenjeno le to, da je bil prvi Slovenec, ki je kupil bolniško posteljo na novi medicinski kliniki. Gospodu Jošku Majaronu želimo srečo in ob njegovem življenjskem prazniku mu iskreno čestitamo.

• Požar na Montesantu. V nedeljo je nastal požar v gozdu na Montesantu, vendar so ga gasilci pogasili, preden se je razširil. Škoda je neznatna.

• Češki študentje bodo po najnovejši odredbi lahko nadaljevali študije na nemških univerzah, če dokažejo arijsko poreklo in popolno znanje nemškega jezika.

• Zaradi olja tri leta zapora. Rimsko višje sodišče je trgovci Pili Carnevali, ki je bila prvotno obsojena na tri mesece zapora, povišalo kazen na tri mesece na tri leta, ker je prodala 142 litrov olja v prosti prodaji brez kart. Zoper prvotno preizkušeno kazeno so jo pritožili generalni prokurator in dosegli omejeno obično povišanje zaporne kazni, ki si ji priključuje tudi pet tisoč litrov globe.

• Italijanski in japonski študentovski voditelji v Solungradu. Kakor poročajo nemški dnevniki, sta se v Solungradu zbrali delegaciji italijanskih in japonskih študentov k važnemu posvetovanju. Delegaciji vodita Antonio d'Este in prof. Komori. Slavnostna otvoritev zbranih je izvršila ob navzočnosti zastopnikov nemških oblastev. Uprizorjen je bil film, ki je nudil vpogled v življenje treh zaveznikovih velešil.

• Boj komarjev v vsej Nemčiji. Nemški listi pravijo, da je treba že zdaj napovedati vojno veliki poletni nadlogi, zalegi komarjev. Poiskati je treba njihova bivališča, v katere so se v jeseni umaknili. Ko pojenja toplejša doba, komarji radi poiščejo razne razpoke po kletih, shrambah in hlevih, da se zavarujejo pred mrazom. Oplojene samice, ki ležejo 200 do 400 jajčec, prebijejo tam zimsko spanje. Da bo prebivalstvo kos vsej bodoči nadlogi komarjev, je treba zdaj natančno zatreti zalego v vseh tistih prostorih, kamor se je skrila. Treba je prejeti predelati posamezne razpoke. Nato se poslužijo kemičnih tekočin, ki se dobijo v trgovini in z njih odskorpi stene in druga skrivališča. Zatiranje se lahko izvrši tudi z uničujočimi praški. Potrebna pa je previdnost, da se ne poškodujejo živali.

• Ukrepi zoper Nemce v južni Africi. Kakor poročajo nemški listi, je vlada Južnoafriške unije na angleški pritisk začela izvajati ukrepe proti državljanom nemške narodnosti. Kakor poročajo iz Kapstadta, je notranji minister Lawrence predložil parlamentu osnutek zakona, po katerem naj bi izgubili državljanstvo tisti Nemci, ki so ga pridobili na podlagi zakonov iz let 1924. do 1928. Enaka usoda bo baje zadel tudi tiste Nemce v južno-zahodni Africi, ki jim je bilo državljanstvo priznano na njihovo prošnjo.

• Tudi v Rumuniji bodo obdelali vso zemljo. Rumunsko časopisje objavlja poziv predsedništva vlade pod geslom »Noben kosček zemlje naj ne ostane neobdelan«. Sole in oblastva so v svojih okrožjih in vaseh zavezane skrbeti za to, da nikjer ne bo ostala za kmetijsko proizvodnjo sposobna zemlja neobdelana.

• Bolgarski dižaki na Dunaju. Število bolgarskih vseučilišnikov na Dunaju se je počelo povečevati. V letošnjem šolskem letu jih obiskuje dunajske visoke šole, zlasti medicinsko in tehnično fakulteto, preko 600.

• Žrtve plazu pod Velikim Klekom. Na avtomobilski cesti, vodeči na Veliki Klek (Grossglockner), je postala žrtve plazu neka 50letna ženska in sicer na kraju, kjer se plazovi le redko kdaj pojavijo. Ženska je bila zelo krepka, da se čudijo, kako jo je mogel ugonobiti razmeroma majhen plaz. Sodi, da jo je v strahu pred bližajočim se plazom zadel srčna kap, nakar jo je zagrmil sneg. Ko so jo kmalu nato izkopali, so bili vsi poskusi obujenja zaman.

• Električni tok v Beogradu kmalu ne bo več racionalen. S skorajšnjo obnovitvijo ladijskega prometa na Donavi bo beograjska električna centrala, če ne bodo nastopili nepredvideni dogodki, dobivala zadostne količine premoga. Ukrepi za štednje z električnim tokom bodo ukinjeni. Električna cestna železnica bo v kratkem začela obratovati, in sicer najprej na progah, ki vežejo predmestja s centrom.

• Decentralizacija hrvatske uprave. Prosvetni minister je prenesel za številne zadeve ljudskih in srednjih šol pristojnost na velika županstva. Tudi na drugih po-

drožjih so začeli uveljavljati zakonsko odredbo od novembra lanskega leta, ki vsebuje določila o decentralizaciji državnih uprave.

• Odlikovan novinar. Na bojišču v Rusiji je poveljni Italijanskega ekspedicijskega zbora podelil odlikovanje vojnega križa novinarju Francu Trendafilu, vojaški poročevalcu agencije Stefani.

• Volkovi na severu. V severnih deželah se traja huda zima. Iz Kopenhagena poročajo, da prebivalstvo danes pokrajine Jutland zelo trpi zaradi volkov, ki so se pojavili v velikem številu in se skrivajo podnevi v gozdovih, ponoči pa napadajo človeška selišča. Zdi se, da so volkovi pridriji iz Norveške preko zamrznjene skagerrške ožine, že sto let je imela Danska nar pred volkovi.

• Skrb za večji pridelek v Turčiji. Kmetijsko ministrstvo bo razdelilo kmetom v svrhu čim obilnejšega pridelka večje število plugov in vozov. Vsa industrija pod državnim nadzorom bo pospešeno izdelovala kmetijske stroje. Kmetijski minister bo osebno obiskal za kmetijsko proizvodnjo najvažnejše kraje in poskrbel za načrtno obnovo poljedelstva.

• Industrijski komisarij v Macedoniji. Preskrobnalni urad v Solunu je ugotovil, da je v nekaterih podjetjih v živilski industriji neredna proizvodnja. Zato so bili zlasti v tovarnah sezamovega olja postavljeni državni komisariji. Z odločujočo strani zdej javljajo, da bodo v najkrajšem času postavljali komisariji tudi v vseh drugih industrijskih podjetjih.

• Ukrepi proti navijanju cen na Madžarskem. Tržna politika na Madžarskem se smotno izvaja. Po prvih ukrepih, ki so zajeli dvigovanje cen, so bile zdaj določene najvišje cene za kmetijske proizvode in živila. Po vsej državi so bili izdani lepaki z dovoljenimi cenami najvažnejših živilskih potrebščin. V kratkem bodo določene cene tudi industrijskim izdelkom, posebno onim, ki so potrebni za večjo kmetijsko proizvodnjo.

• Cinkast denar v Švici. Zaradi pomanjkanja bakra so v Švici sklenili uvesti cinkast drobni po eno in dve stotniki.

• Volkovi na Karpatih. Val hudega mraza, ki je spet poplaval Madžarsko, se po vesteh iz Budimpešte prav posebno čuti v Karpatih. Zaradi visokega snega, ki ponekod dosega dva metra, so celi kraji odrezani od prometa. Mraz je zahteval tudi več človeških žrtv. Posebna nadloga v krajih blizu ogrskih Karpatov so številni volkovi. Sodi, da se jih je priključilo v te kraje več sto. Organizirajo se veliki lovi za pobijanje zverin, ki so začele napadati tudi ljudi, uničile pa so že stotine jelenov in koz. Jeleni se od strahu pred volkovi zatekajo v človeška selišča, kjer jih kmetje sprejemajo v hleve in jim dajejo hrano.

• Ustane se strojepljati! Novi strojepljati točaji — dnevi in večerni — prdno 5. marca. Pouk po desetstopenjskem sistemu. Največja moderna strojepljarska. Učnina nizka. Informacije, prospekti dajo: Trgovsko učilišče »Christofor učni zavod«, Ljubljana, Dombranska 15. (Telefon 43-82).

• Stenografski točaji — novi dnevi — prdno 6. marca. Vpisne se lahko vsakdo: Tečaj traja tri mesece. Informacije dajo: Trgovsko učilišče »Christofor učni zavod«, Ljubljana, Dombranska 15. (Telefon 43-82).

• Vseba je zbirka »Maje, pesmi v prozi, Albin Čebularja«.

IZ LJUBLJANE

u— Razdeljevanje osebnih izkaznic se je že pričelo po nekaterih poslovalnicah, po drugih se pa prične danes četrtek. Se enkrat opozarjamo vse upravitelje, da morajo sami priti po izkaznico, ker jo morajo lastnorocno podpisati pred uradnikom, prav tako pa podpisati tudi dva kartoteka lista. Posebno pa opominjamo vse, naj ne hodijo po izkaznico vsi prvi dan, temveč tako, kakor je razpisano pred posameznimi poslovalnicami. Na upravitelne prihajajo ali po kontrolnih številkah ali pa po alfabetu. Kdor bi prišel prej, predno je na vrsti po razporedu, bi samo oval ter zavlačeval poslovanje, nikakor pa ne bi mogel dobiti svoje izkaznice.

u— Rdeči križ poroča: V tajništvo proizvodnega urada naj se javijo: Abac Ljilmila, Babnik Ana, Bergež Julij, Bervar Rafko, Branković Svetolik (svojci), Cvenkl Nada, Cretnik Rozika, Debenjak Albin, Detela Slavko, Društvo privatnih nameštencev, Galunder Franc, Humer Jože, Jelen Janez, Jevčević Mhajo (svojci), Klobav Peter, Kotevar Ivan, Kološa Janez, Križaj Julija, Lipovec Franjo, jurist, Ložar Nika, Luschan Emil, Mišvel Ivan, stroj. teh., Nikolič, Novak Nande, Poljak Minka, Potrč Ema, Ravnar Gusti, Ravnik Alojz, Seneković dr. Ivan, Senica Vilko, Švagi Ludvik, Terzan Ivan, Treven Ivan (svojci), Vaguda Boža, Valencić Emilija, vdova Sdamund, Vidmar Tončka, Zemišč Malika, Zorko Justin, Zupanek Branko, Zvoček dr. Dominik. — V glavni pisarni Gospodarskega centra 2/II, se naj javi Perše Alojzija, Brod št. 33.

u— V spomin Milki Švigelje. Tvoja duša se je preselila iz te solzne doline pred pre-

čujejo indijski mišljenje in ki so po svojih daljnih odmevih vplivale tudi na evropsko mišljenje. Tako zvani vedante-nauk je monističen; človeški duh teži k neskončnemu, neizpromenljivemu Brahmi, vnani svet po njem pa je samo bločna prikazen, ki jo je mogoče uničiti s spoznanjem. Šele s tem spoznanjem se duh združi z Brahmo. — Nauk Sankhya in iz njega izšli Jaina je strogo dualističen. Materija in duh sta postavljena v nasprotje, smoter selitve duš je očiščenje duše od materije. V tako imenovanem joga so se pokazale vse posledice takega gledanja: askeza, mučenje samega sebe, čim večja neovisnost od vsega materialnega.

Največji pomen izmed vseh teh in podobnih, v sekte razcepljenih naukov si je pridobil budizem, ki je postal svetovna religija in čigar nauki so v Evropi prilično znani.

Indijski mišljenje je vplivalo na zapadni svet samo priložnostno. Že v srednjem veku so slutili v Indiji skrivnostno pravilno deželo, ki je mnoge mikala, vendar so bili stiki zelo redki. Šele od romantike dalje se je začelo smotno proučevanje indijskega duhovnega življenja. Prvi večji in očitejši vpliv zaznavamo v Schopenhauerjevi filozofiji »sveta kot volje in predstave«, dalje v filozofiji njegovega učenca Eduarda von Hartmanna. V novjšem času sta Rusinja Blavacki in Angličanka Besant ustanovili »teosofijo« kot združitev krščanstva in budizma. Nekako ob istem času se je počel budizem v sami Evropi, vendar je vzbudil samo bežno radovednost in priložnostne odmeve (celo pri Slovencih v nekaterih spisih pok. Jos. Sučega, ki je spoznal ta pojav v sami Indiji). Iz teozofije se

POSOJILNICA V TREBNJEM

JE OTVORILA SVOJO POSLOVALNICO V MOKRONOGU

stol Pravičnega. Neizprosna smrt je segla kruto med nas, ko nam je izrgala tvoje mlado življenje. Tvoj prostor je ostal prazen in zaman čaka nate, draga Milka. Stvarnik je imel s Teboj drugačen načrt, ko smo me še upale, da se vrneš med nas. Po kratki bolezni se je tvoja življenjska nit pretrgala. Up zadnjih dni, da Te bomo našli zdravo, je proci. Kar misliš si ne moremo, da je to res. Še zadnje upanje, ki smo Ti ga dajale si zavrnila z boleznimi izrazom: »Moje življenje je pri kraju. Kmalu bom morala umreti.« V soboto so turobno peli zvono, ko smo Te spremlile k večnemu počitku. Ljubile smo te iz vse duše, zato so bila naša srca žalostna. Ohranile Te bomo v najlepšem spominu, draga Milka. Naj Ti bo mehka in lahka domača zemlja! — Sošolke.

u— Ravnateljstvo drž. klasične gimnazije uraduje ošlejš v prirodopisnem kabinetu uršulnske meščanske šole v I. nadstropju na koncu hodnika ob delavnih o. i. 11. do 13. — Ravnateljstvo.

u— Prometna nesreča. V torek se je zgodila na križišču Miklošičeve in Tavcarjeve ulice manjša prometna nezgoda. Po Tavcarjevi ulici je pridrlj polno naložen tovorni avtomobil tvrtke Sever, po Miklošičevi cesti proti kolodvoru pa manjši osebni avtomobil. Oba vozila sta secer dajala predpisane znake s hupo, toda očitno sta drug drugega preslišala. Tik pred karambolom sta soferja svoji vozili secer zavrla, toda trčenje je bilo neizogibno. Precej poškodovan je bil osebni avtomobil, ki so ga morali odpeljati v popravilo, tovorni avtomobil pa je sam nadaljeval pot. Potnikom se ni zgodilo nič hujšega, kakor da so prešli precej strahu.

S Spodnje štajerske

Obisk kmetijskih strokovnih šol. Mariborski dnevnik beleži, da je prišlo na strokovnih kmetijskih šolah na Spodnjem štajerskem zadovoljivo. Na sadjarski in vinarski šoli v Mariboru je 47 gojencev, na kmetijski šoli v St. Jurju 17, na gospodinjjski šoli v Svecini pa je 42 gojenk.

Solanje obinskih blaginjakov. Pretekli četrtek je bil v Mariboru tečaj za vse občinske blaginjake mariborskega okrožja. Med drugimi je govoril dr. Wöhner, ki je naglašal, da je služba obinskih blaginjakov zelo odgovorna. Sledil je teoretični in praktični pouk o upravljanju obinskih blaginj.

Najvišji cenik za zelenjavo in sočivje veljaven od 2. marca, določa med drugim naslednje cene: endivija po kakovosti od 0.83 do 1.04 M kg, radik 0.97 do 1.23, ohrovt 0.16 do 0.20, zelje 0.18 do 0.23, hren 0.64 do 1.04, špačeta 0.45 do 0.65, por 0.42 do 0.52, zelena 0.31 do 0.30, čebula 0.18 do 0.23. Zelenjava se sme prodajati samo s tehnično. Vse cene morajo biti javno označene, prav tako kakovost posameznih vrst.

Noben vrt ne sme biti brez zelenjavne grede. Poraba zelenjave je močno porasla, zato je treba to pomlad nudiiti čim več zelenjave prebivalstvu in vojaštvu. Noben kvadrantni meter uporabne zemlje ne sme ostati neobdelan, noben vrt ne sme pogrešati zelenjavne grede. Tako pozivajo listi vrtnarje in lastnike vrtov, da podvojijo svoja prizlavljenja. Okrasni vrtovi ne smejo biti brez zelenjave, kajti sveža zelenjava ne služi več samo za prikuho, marveč pogostokrat za glavno jed.

Sadjarski tečaj za sadne čuvalje bo prirejen letos na sadjarski in vinarski šoli v Mariboru. Razdeljen bo v tri dele, ki bodo trajali spomlad 4 tedne, poletj in jeseni pa po dva tedna. Pričetek bo 16. t. m. in bo sprejetih največ 15 kandidatorov. Vse potrebne orodje in knjige nabavi šolsko vodstvo skupno na stroške tečajnikov. Sprejmejo se kandidati v starosti od 25 do 53 let, ki obvladajo vsaj nekoliko nemščine in so včlanjeni v Heimatsbund. Predvsem bodo sprejeti tisti, o katerih je pričakovati, da bodo pozneje pospeševali sadjarstvo v svoji občini ali okrožju.

Iz Hrvatske

Naročnike v Nezavisni Državi Hrvatski posebej prosimo, naj v redu plačujejo naročnino. Kakor jim je znano, posreduje prodajanje in naročanje »Jutra« na Hrvatskem podjetje Press-Import, ki je edino pooblaščenico za razpečevanje inozemskih listov. To podjetje obračunava z upravnimi listov vsak mesec in mora zato gledati na to, da dobi tudi samo liste v redu in pravočasno plačane. Naročnike prosimo zaradi tega, naj poravnajo naročnino takoj, ko dobijo položnico, ker so sicer v nevarnosti, da se jim pošiljanje lista ustavi.

Na petkovem zasedanju hrvatskega Sabora je najprej govoril minister za na-

rodno zdravje dr. Petrić. Najprej je navedel težave, ki se mora maloštevilni zdravniški stan z njimi boriti, potem pa našel ukrepe, ki jih je izlalo ministarstvo za očiščenje ljudske zdravja. V tekočem letu bo preosnovana vsa zdravstvena služba, zlasti bo poskrbljeno za zadostna zdravila. Za dr. Petrića je povzel besedo državni tajnik za zdravje dr. inž. Bulić. Govoril je o javnih delih, ki so bila že izvršena in ki so še v načrtu. 2000 km cest bo zgrajenih, ki bodo zanje potrošili 4 milijarde kun. Izpopolnjena bo železniška mreža; v prvi vrsti bo zgrajena jadranska proga. Na socialnem področju je minister omenil gradnjo delavskih hišic, gradnjo volodova v Liki in v Primorju in nadaljevanje elektrifikacije. Za ta dela bodo porabili nadaljnje 3 milijarde kun. Zaključni referat je imel v petek vojni minister maršal Slavko Kvaternik. Uvodoma je govoril o Hrvatih kot bojevitim narodu, ki je prišel v svojo sedanjo domovino z orožjem v roki. Nato je izrekel priznanje tudi hrvatskim mornarjem. Organizacija vojske Nezavisne Države Hrvatske, je v izredno kratkem času bila izvedena. Ni še vse taklo, kakor bi moralo biti, toda maršal Kvaternik je rekel, da bo ob izločeni ustanovitvi NDH ljudstvo lahko obkodovalo izurjenost in premno svoje vojske. Maršal Kvaternik je govoril še o uležanju hrvatskih legionarjev na vzhodu in o vebanju hrvatske legije v Italiji. Pri obeh zavezniskih narodih prav tako kakor pri njih vojnih Führerju in Duceju, je hrvatska vojska visoko cenjena.

Iz Srbije

Zahvala. Vsemogočni je poklical k Sebi in pokopali ste v Ljubljani 6. februarja našega ljubljanskega sina in drugega brata Bogoljuba, dijaka IV. razreda učiteljske. Vsem dobrih ljudi, ki ste mu pomagali v življenju in poskrbeli za njegov lep pogreb, naj Bog stoterno povrne. Hvaležni smo profesorom zboru učiteljskega in vsem njegovim sošolcem. Težko je izreči pravo besedo zahvale njegovemu tovarišu g. Borisu Kerniku, ki mu je lajšal mesto nas zadnje trenutke njegovega življenja.

Štridesetletnica obstoja in dela je obhajala v februarju Venečka vinogradniška zadruga, največja ustanova te vrste v jugovzhodni Evropi. Svoj sedež ima v javi Banji, 4 km oddaljen od mesta Aranjelovca, kjer je tudi železniška postaja za zadrugo. Zadruga sama se imenuje po bližnji planini Veneč. Njeno postojanje je urejeno po najmodernejših izkušnjah. V svojih kletih ima prostora za 150 vagonov vina. Za mešanje vin ima še posebej veliko število ogromnih lesenih in steklenih sodov, ki držijo vsak po 700 hl. Zadruga ima bogato strokovno knjižnico in svoj lasten kemični laboratorij. Po njeni zaslugi se je vinogradništvo silno dvignilo v vsej Sumadiji.

Delavska zbornica v Beogradu je imela v začetku februarja svoj občni zbor. Vodil ga je predsednik Dragan Dođo. Porajla upravnega odbora so bila soglasno sprejeta in prav tako odobren proračun za leto 1942. Za tajnika zbornice je bil imenovan inž. Miloslav Vasiljević. Novih volitev ni bilo, ker traja mandat sedanje zbornice uprave še dve leti.

Novo tobačno tovarno bodo zgradili v Velikem Bečkereku. Bo to druga tobačna tovarna na ozemlju sedanje Srbije. Prva je, kakor znano, v Nišu in izdeluje samo cigarete. Nova tovarna v Vel. Bečkereku bo zaradi tega prirejala predvsem za izdelovanje cigar. Z delom bodo začeli takoj spomlad in računajo, da bo še letos končano. V tovarni bo zaposlenih okrog 100 delavcev.

Smrt znanega zdravnika. V Beogradu je umrla po daljši teški bolezni ga, dr. Veva Janović-Kovačević, odlična zdravnica za otroke. Mnogo se je udeleževala v javnem življenju ter bila med drugim predsednica društva žen-zdravnic.

Novo podružnico je otvorila Srbska narodna banka v Kraljevu. Njen delokrč obsega kraljevsko okrožje.

Poštni promet čez zamrznj Dunav. Ko je v dobi hudega mraza zamrznil pri Beogradu Dunav in je bil zato nemogoč adijski promet, so po pardnevem zastanku začeli prenašati pošto iz Beograda za Banat, iz Banata za Beograd čez zamrznj reko poštini uslužbenci v vrelah. Sredi reke so si uslužbenci iz Pančeva in oni iz Beograda izmenjali obojestransko pošto. Vsa dan so na ta način prenesli 40 do 60 vrel pošte.

Premeščen sedež moravskega okrožja. Ko so bila v Srbiji ustanovljena upravna okrožja, je bilo med njimi tudi moravsko okrožje s sedežem v Čupriji. Z uredbu ministrskega sveta je bil sedež tega okrožja premeščen v Jagodino, ki ima v prometnem pogledu za prebivalstvo ugodnejšo lego od Čuprije.

Srbski delavci, zaposleni v Nemčiji, so poslali v dobi od 1. septembra do 31. decembra 1941 svojcem v Srbiji 30 in pol milijona dinarjev. Povprečno pošljejo torej v Nemčiji zaposleni delavci v Srbijo 5 milijonov dinarjev na mesec.

Odbor za zmsko pomoč v Beogradu je zbral od meseca oktobra, ko je začel slovači, do konca januarja 11 milijonov dinarjev.

Radio Ljubljana

ČETRTEK, 5. MARCA 1942-XX
7.30: Poročila v slovenščini. 7.45: Pesni in melodije, v odmoru napoved časa. 8.15: Poročila v italijanski. 12.15: Kmečka godba. 12.40: Orkester pod vodstvom Angela G. Angelisa. 13: Napoved časa — poročila v italijanski. 13.15: Komunistična Glavna stana Oboroženih Sil v slovenščini. 14: Poročila v italijanski. 14.15: Izmenjalni prenos za Nemčijo. 14.45: Poročila v slovenščini. 17.15: Italijansko brazilski izmenjalni koncert. 19.30: Poročila v slovenščini. 19.45: Slovenska glasba. 20: Napoved časa — poročila v italijanski. 20.20: Komentar dnevnih dogodkov v slovenščini. 20.40: Orkester pod vodstvom Barzize. 21.10: Predavanje v slovenščini. 21.20: Prenos iz milanske Scale: Treto dejanje Massenietove opere »Tais«. 22: Vesti v slovenščini. 22.10: Koncert pod vodstvom Marija Gaudiosia. 22.45: Poročila v italijanski.

INSERIRAJTE V »JUTRO«

Obenem se je začela delitev družbe v kaste: najprej v vojskake in v duhovnike. Le-ti, imenovani tudi brahmani, so se proglasili za neposredne božje pooblaščenice in so v njihovem imenu pobirali hrano Vojskaki, ki imajo že po naravi spoštovanje pred predstavniiki duha in znanja, so jim zaupali in kar je bilo bremen, so jih lepo zvalili na nižje sloje. Brahmani so razmere močno izkoristili. Ustvarili so mučni obrednik, ki mu laik ni mogel do živega in se niso nič odpovedovali: dobrinam tega sveta. Svojo moč so obrnili celo zoper stare bogove, češ da so bili odkrili čarovanje, ki pred njimi trepečejo sami bogovi. Tako so povzročili v duhovnem svetu Indijcev pravi prevrat. Kulturno-zgodovinsko ga označuje nasprotje med Vedami in Upanisadami. Le-te so znova utemeljile nadutni svet in človeške odnose do njega. Prav tedaj se je pojavila pri Indijcih močna potreba znanja, kulture, verovanja; zdi se, da so jo brahmani sami najbolje razumeli in so pomagali ustvariti miselnost, ki je vtisnila pečat staroindijskih filozofij. Ta prelom se je izvršil okrog leta 1000 pred Kr.

Vnani znak tega pojava je bil novi odnos do askeze. Namesto veselja do življenja se je razvil vzor samotarja, puščavnika, berača, ki je zavrgel vse dobrine tega sveta in živi zgolj od milodarov, vendar le teh ne nabira, marveč prepušča naključju, da mu jih prinese, sam pa se vda razmišljanju. Brahmanstvo zlasti v začetku ni nič predtrajalo v askezi ki je šele z nastankom budizma dobila pretirane oblike. Zavežalo se je predvsem za rodinjo. Šele če je brahman imel otroke, je lahko nekoga dne zapustil dom, se umaknil v samoto in se posvetil modrosti.

Upanišade so dale brahmanstvu cel filozofski sistem, ki izhaja od boga Prajapata in utemeljuje obstoj posredovalne moči med njim in svetom, obstoj nekake svetovne duše, ki je neomejena, izpolnjuje vse svet in tudi človeka. Samo s to dušo lahko spoznamo svet pojavov; ona ga prav za prav vedno znova ustvarja. Tako se v tem nauku Upanišad srečujemo s temeljno idealistično filozofijo. V vsakem človeku tiči atman, duševna moč, ki jo je mogoče razviti in izoblikovati do čudežnih učinkov. V tem je vrelce znane in sporne fakirske umetnosti Indijcev, ki poteka od tisoletne indijske tradicije in kaže pojave in sposobnosti, o katerih sklepamo, da so plod vaj in izkustev, pridobljenih skozi mnoge rodove in ki jim — v nekaterih primerih — zapadna znanost zamažuje isče razlage.

Tako so se Indijci povzpeli k neomejenemu panteizmu. Če pa so hoteli premagati delez, ki ga ima v človeškem življenju telo, ni bilo druge poti kakor askeza, namreč omtvčenje želji. In če človek tega ne doseže in umre, kaj potem? To vrzel v svojem svetovnem nazoru so izpolnili z naukom o selitvi duše. Atman je neumrljiv, zato se človek v drugo narodi, in sicer v telesu, kjer bo lahko delal pokoro za svoje želje v prejšnjem življenju. Lahko postane spet človek, ali pa žival, rastlina, celo bog, vendar samo zato, da trpi in da se mu čimbolj omtvne želje dokler naposled po mnogih rojstvih ne doseže popolno sprisrženost v rešitve duše. Ta vera se je pojavila že pred Buddhom, toda le-ta ji je dal do vseh dolednosti razvito in še danes razširjeno obliko.

Iz te filozofske-religiozne podlage je nastala vrsta struj ali filozofskih šol, ki ozna-

SPORT

Na lovu za Romo

Kakšno je stanje v nogometnem prvenstvu Italije?

Da ostanemo na tekočem, še nekaj kratkih pripomb o zadnjih dogodkih v italijanskem nogometnem prvenstvu.

Trinajst nedelj zaporedoma je bila Roma nepremagana, toda to pot se je zmanj upirala udarni enajstori Juventusa in ji morala prepustiti obe točki. Venezia v Torino sta to pot ob zmagah v zunanjih nastopih tako da sta sedaj za eno samo točko oddaljeni od najboljšega moštva. Borta za prvo mesto se bo torej šele začela.

Da se bo res začela, se mora sklepiti tudi po tem, da si je začela Juventus tako oddelčno krčiti pot proti vrhu, in tudi po tem, da je Genova tako hitro prišla spet v svoj stari tir, ne nazadnje pa tudi zaradi tega, ker se je to pot tudi Lazio ponovno uveljavil in kaže tudi s svoje strani močno tendenco, proti čelu tabele. Med ostalimi srečanji so bili še omembe vredni uspehi Bologne in pa krepka zmaga Napolija kakor tudi obe točki, ki jih je dobil Livorno od zmerom manj odporne Triestine.

Za boljši pregled naj služi tabela, ki bo do prihodnje nedelje takale:

Roma	18	9	7	2	28	12	25
Venezia	18	9	6	3	23	13	24
Torino	18	9	6	3	26	20	24
Genova	18	6	8	4	29	19	20
Juventus	18	6	4	6	30	26	20
Lazio	18	6	7	5	33	25	19
Bologna	18	7	3	8	30	24	17
Atalanta	18	7	3	8	26	24	17
Ambrosiana	18	4	9	5	23	24	17
Liguria	18	6	5	7	28	33	17
Triestina	18	4	8	6	17	21	16
Livorno	18	5	6	7	23	34	16
Milano	17	6	2	9	31	29	14

Napoli 17 4 6 7 17 27 14
Modena 18 3 5 10 12 36 11

V diviziji B se je po dolgem prerivanju na vrhnjih mestih zgodilo šele to nedeljo, da je moral vodilni Bari odstopiti svoje najboljšie mesto Vicenzi ki ima sicer enako število točk, vendar pa občutno boljšo razliko golov. Do te izpremembe je prišlo zaradi tega, ker Bari na svojih tleh ni mogel ugnati Padove. Ostali rezultati prav za prav niso presenetljivi, kolikor ni nenavadno, da je Fiumana ponovno dobila dve točki proti močni Brescii in je še Udinese zmagal nad Fanfullo.

Tudi tukaj se bo premikanje posameznih udeležencev, ki so to nedeljo šele začeli s povratnimi tekmami, najbolj videlo iz tabele same, ki ostane do prihodnje nedelje naslednja:

Vicenza	18	9	9	0	30	6	27
Bari	18	11	5	2	26	15	27
Padova	18	10	5	3	30	11	25
Novara	18	9	5	4	27	13	23
Alessandria	18	10	3	5	26	19	23
Brescia	18	8	6	4	32	18	22
Pescara	18	8	5	5	24	16	21
Fanfulla	18	8	3	7	28	19	19
Udinese	18	8	3	7	18	24	19
Spezia	17	6	4	7	18	20	16
Siena	18	7	2	9	26	26	16
Savona	18	6	4	8	22	23	16
Pisa	18	6	2	10	21	34	14
Fiumana	18	4	5	9	27	32	13
Pro Patria	16	3	4	7	15	18	12
Prato	18	4	4	10	15	33	12
Reggina	18	3	4	11	13	27	10
Lucchese	17	2	1	14	13	53	5

dal sedaj nova navodila, ki določajo naslednje:

Za omejitve sportnega delovanja veljajo od 2. marca t. l. do nadaljnjega naslednje določbe: Sportne prireditve so dovoljene v neomejenem obsegu, če so krajevnega značaja, medkrajneva tekmovanja pa so dopustna samo tedaj, če se nanašajo samo na nasprotnike iz istega sportnega kroga. Tekmovanja preko mej sportnega kroga pa se smejo vsiti samo tedaj, če potovanje do kraja tekmovanja v eni smeri ne presegata daljave 50 km.

42-kratna danska svetovna rekorderka Ragnhild Hvegerjeva hoče za vsako ceno spet osvojiti svetovni rekord v prostem plavanju na 100 jardov, ki ga ji je v lanskem decembru odvzela njena rojakinja Kirsten Busch-Sørensen. Ta talentirana plavalica je takrat izboljšala svetovno znamko na tej progi od 59,7 na 59,5 sekunde, sedaj pa bo Hvegerjeva dne 2. aprila v Aarhusu, prav tam, kjer je Busch-Sørensenova doma, poskusila ta rekord spet pritegniti zase. Kakor pravijo, se njena mlada rivalinja takrat sploh ne bo pokazala na startu, ker so ji zdravniški začasnno odsvetovali vsak nastop v vodi.

Zadnjo nedeljo je bilo končano švicarsko državno prvenstvo v hokeju na ledu s tekmo med Bernom in lausannsko ekipo Mont Choisi, v kateri so Lausannci zmagali tesno s 5:4. Vrstni red klubov je za leto 1942. naslednji: 1. Davos 12 točk, 2. Curih 9 točk, 3. Montchoisi iz Lausanna 8 točk, 4. Arosa 6 točk, 5. Bern 5 točk, 6. Rotweis iz Basla in 7. Grashopper iz Zuricha.

Staro in znano dejstvo je, da so se dobri dirkači na kolesih izredno izkazali tudi kot drsalci, pač zato, ker sta obe sportni panogi bolj ali manj sorodni med seboj. Zanimivo je v zvezi s tem, da na primer Sved Ake Sayffarth, ki je v letošnji sezoni v Davosu dosegel nove svetovne rekorde v hitrostnem drsanju, od vsega početka kolesar. Enake početke s dirkami na kolesih je imel tudi berinski drsalec Egerland, ki se je nekajkrat tudi v letošnji sezoni pokazal v prav dobri luči. Tudi Dunajčan Karel Wazulek, ki je spadal med elito svetovnih drsalcev na daljave, je začel svojo sportno kariero kot dirkač na kolesu.

Razširjeno območje trebanjske posojilnice

Te dni je otvorila Posojilnica v Trebanju svojo podružnico v Mokronogu. Ob tej priliki je trebanjska posojilnica opozorila vse dolžnike in vlagatelje bivše Kmetijske hranilnice in posojilnice v Mokronogu, da je posojilnica v Trebanju prevzela od nje vsu aktivno in pasivno t. j. vse upnike in dolžnike, ter je s tem mokronoška zadruga prenehala obstajati. Zato naj se vsi interesi v denarnih zadevah obračajo na posojilnico v Mokronogu. Vse vloge bivše kmetijske hranilnice in posojilnice v Mokronogu so v polni meri zavarovane in jla so posojilnica v Mokronogu na podlagi letnega razporeda izplačala brez vsakega odbitka. Sploh bo posojilnica v Mokronogu opravljalna vse denarne posle: sprejeme, mala hranilne vloge, ki so vsaki čas razpoložljive in popolnoma varne, dajala posojila na poročila, dajala domače hranilniške brezplačno na razpolago, odvarila tekoče račune, itd. Podružnica v Mokronogu bo poslovala vsako sredo, vsak prvi četrtek v mesecu in vsak semanj dan od 11. do 13. ure.

Z zgledno poštvalnostjo in v nemu je Posojilnica v Trebanju, ki jo pristaevam med najmočnejše in najstarejše denarne zavode našega podeželja, s prevzemom funkcij bivše Kmetijske hranilnice in posojilnice v Mokronogu povečala svoj dejanski krog tudi na področje mirenske, odnosno šentlanske doline. Gospodarsko območje trebanjske posojilnice se je s to akcijo razširilo skoro na vso dolensko in danes lahko pristojemu trebanjsko posojilnico med naše največje in najtrdnjše podeželske kreditne zavode. — Ta denarni zavod je že ponovno dokazal življenjsko sposobnost in tudi obstojno potrebo.

Trebanjska posojilnica je bila ustanovljena leta 1895, v času ko Dolenjci še niso poznali denarnih zavodov ter so takrat regulirali ves promet tako zvanj vaški in gototi. Ti so posojali denar malim ljudem in so od njih zahtevali visoke odstopne obresti. S tem, da si je nekdo izposodil od vsakega magnata denar se je obenem pridal popolnoma v oblast poedincu in je bil na milost in nemilost predan upniku. Le najmanjša zamera proti njemu in pa je šlo njegovo imetje na sodni boben.

Da se zlu, ki je pretlo propasti anoge dolenske kmetije napravi konec, so po zgledu drugih gospodarskih središč v dolini, osnovali tudi v Trebanju kreditne zadrugo, ko so že pokoli ni moze Ruprecht, Tomic, Jerše, Petrovčič, Oražem, Treo, Zupančič, Malenšek in drugi ustanovili današnje posojilnico. Kako potrebna je bila v našem kraju, se je videlo takoj prvo leto, ko je rešila 14 kmetij prodaje, med katerimi je bila za dve kmetiji sodna dražnja razpisana.

Delo trebanjske posojilnice se je začelo z zelo skromnimi sredstvi in je bil prvi obratni kapital 220 goldinarjev, ki so jih vplačali ustanovitelji v obliki deleža. Razumljivo je, da s tako majhno obratno glavnico ni bilo mogoče iti uspešno na prielo. Zato je trebanjskemu novorojenčku prišlo na pomoč mestna hranilnica v Ljubljani, ki je trebanjski posojilnici votala znesek 6000 goldinarjev.

Kljub raznim težkostem, ki so se kasneje pojavljale se je zavod uspešno razvijal pod predsedstvom pokojnega Janka Kuprehtja, ki je bil na tem mestu od ustanovitve do leta 1910.

Kako je moč in gospodarski vpliv zavoda na Dolenskem ob ustanovitvi rasel, se vidi iz tega, da je imel zavod že v drugem letu svojega obstoja nad 200 članov, 47.712 goldinarjev hranilnih vlog in nad 50.000 goldinarjev posojil.

Ko danes merimo gmotne in moralne sile trebanjske posojilnice in ko vidimo tako lep kos zdrave in blagoslovljene poti, ki jo je prehodila trebanjska zadruga, da lahko pravilno ocenimo vse to ogromno delo, naj omenimo še, da je imel zavod od ustanovitve pa do danes preko 87.000.000 litrometa, prejel preko 40.000.000 litralnih vlog in dovolil preko 37.000.000 lit posojil, ter daroval že 500.000 lit v dobrodelne namene.

Zavod je pod dobrim vodstvom preostlil tudi vse težkoče in neprilike zlasti v letu

1936, ko je moral zaradi uredbe o kmetijskih dolgovih oddati za 1.378.898 lit kmetijskih posojil PAB-u ter je moral od tega oddati 534.456 lit, znesek 367.147 lit. Kljub vsemu pa se je trebanjska posojilnica razvijala naprej in se je uvrstila med volne na lenarne zavode na Dolenskem.

Trebanjsko posojilnico in njeno podružnico v Mokronogu vodijo ugledni dolenski kmetijski gospodarji in sicer, kot predsednik g. Podpadec Anton iz Kamnega potoka pri Trebanju, podpredsednik g. Ranko iz Račjega sela, in kot člani g. Alojz, Zibek, Zaplutar Karel, Mirna, Mikle Jože, Lukovek, Majcen Aleksander, Mokronog, Kolenc Jože, Mirna Prokurist Tomislav, bert, Trebnje.

Želim uglednemu dolenskemu denarnemu zavodu vsega procvita.

Obnovite naročnino!

Štirobodo
Beseda I — 60, taksa — 60,
za dajanje naslova ali za
šifro I 3.—

Torbarje in sedlarje
za fine galanterijske izdelke
sprejem v službo. Ponudbe na
ogled odd. Jutra pod
»Ušnice«. 2874-1

Postrežnico
sprejeto, sprejem v Vr.
hovičev ulici 14, I. nad-
stropje. 2895-1

Frizerko
za izpopolneno, le dobro moč,
sprejem takoj. Drago We-
ber, Glogovce dvorčje. 2893-1

Predilke
ročne, za volno, sprejem.
Medved, Bečehova ulica
14, vrata 17. 2889-1

Štirobodo
Beseda I — 60, taksa — 60,
za dajanje naslova ali za
šifro I 2.—

Gospodinjstva
pomočnica
iže lahko službo k do-
bi družini. Ponudbe na
ogled odd. Jutra pod »Sne-
žna in postena«. 2842-2

Vajenci (-ke)
Beseda I — 60, taksa — 60,
za dajanje naslova ali za
šifro I 3.—

Frizersko vajenko
sprejem. Naslov v vseh
poslovalnicah Jutra. 2901-44

Prodaja
Beseda I — 60, taksa — 60,
za dajanje naslova ali za
šifro I 3.—

Fige in brinje
ima stalno na zalogi po
najnižji ceni trdka Ivan
Jelačin, Ljubljana, Aškerce
va ul. 1. 2705-6

Plinski štedilnik
v dobrem stanju prodam.
Naslov: Kolodvorska ulica
35-1, desno. 2899-6

Berite oglase
JUTRA
in poslužajte se jih!

Moški in ženski prebivalci

Italijanski listi so objavili te dni nekaj števil o prebivalstvu na svetu po najnovejših statističnih podatkih, zlasti v zvezi z vprašanjem, ali je na svetu več moških kakor žensk. Posnemamo nekaj zanimivih podrobnosti:

V večini držav je število žensk večje kakor število moških prebivalcev, vendar je tudi nekaj takih držav, kjer imajo moški še vedno prvenstvo. Največji preseček žensk je po najnovejših podatkih na Kitajskem, kjer odpade 1139 žensk na 1000 moških. V Rusiji znaša to razmerje 1143:1000, medtem ko je v Angliji 88 žensk več na vsakeh 1000 moških, v Franciji 72, v Nemčiji 58 in v Turčiji 36.

Med državami, v katerih so ženske v manjšini, so na primer Zedinjene države, kjer odpade na 1000 moških komaj 946 žensk. Pred nekaj desetletji pa je bil moški preseček v Zedinjenih državah še večji kakor sedanj. Prvenstvo v pogledu presečka moškega prebivalstva nad ženskim prebivalstvom pa ima Bolgarija, kjer odpade na 1000 moških komaj 888 žensk.

Prodaj

dve brezi za k. srednje pa-
me. Parnova (Kobariška)
ulica 38, vis. pritičje.

2881-27

Zatekel se je
lovski pes, rjavkast, z mo-
nogramom Z. G. Lastnik
ga dobi: Tržaška cesta 17.
2892-27

Enosob. stanovanje
malo, ali veliko sobo s
štedilnikom, iže zakonski
par za 1. april. Ponudbe
na ogled odd. Jutra pod
»Specijalni pomočniki«. 2897-23a

Dve sobi
za pisarno in opremljeno,
v centru, iže trgovca.
Ponudbe na ogled odd. Jutra
pod »Padovane«. 2891-23a

Opremljeno sobo
s kopalnico v bližini centra,
ižem. Ponudbe na
ogled odd. Jutra pod »Bolji
gospode«. 2891-23a

Revna bolna žena
leži že več mesecev, ne-
zmogla za delo, z malimi
močmi, brez vsakega dohod-
ka, brez vsakega sredstva
in obutve, prosti nuno za
kakršno koli podporo v
denarju ali blagu. Darove
sprejema uprava Jutra, kjer
je tudi na razpolago njen
naslov. 2885-37

Kupim
nevezane vlozke knjižice
Kmetijske posojilnice Ljubljane
okoliščine v Ljubljani.
Ponudbe na ogled odd. Jutra
pod »Vlozke knjižice«. 2892-16

Oporemljeno sobo
center, komfortno, oddam
takoj boljšemu gospodu.
Naslov v vseh poslovalnicah
Jutra. 2896-23

Sobo
s souporabo kopalnice oddam
takoj. Naslov v vseh
poslovalnicah Jutra. 2887-23

Se nekaj prašičev
za rejro odprodajo takoj
po ugodni ceni v Marija-
nišču na Poljanah cesti. 2884-27

PREMOG
DRVA
L. Pogačnik
LJUBLJANA
Borbova ulica 5
Telefon 20-56

Od drugod po svetu

Nadaljevanje sportnega delovanja v Nemčiji

Državni vodja je dodatno k svoji odločitvi iz preteklega meseca, s katero je deloma omejil sportna tekmovanja, za katero so bila potrebna daljša potovanja, iz-

Take in podobne skrbi imajo pač samo tam kjer imajo moza in očeta — boksarja.

Take in podobne skrbi imajo pač samo tam kjer imajo moza in očeta — boksarja.

Take in podobne skrbi imajo pač samo tam kjer imajo moza in očeta — boksarja.

Take in podobne skrbi imajo pač samo tam kjer imajo moza in očeta — boksarja.

Take in podobne skrbi imajo pač samo tam kjer imajo moza in očeta — boksarja.

Take in podobne skrbi imajo pač samo tam kjer imajo moza in očeta — boksarja.

Take in podobne skrbi imajo pač samo tam kjer imajo moza in očeta — boksarja.

Take in podobne skrbi imajo pač samo tam kjer imajo moza in očeta — boksarja.

Take in podobne skrbi imajo pač samo tam kjer imajo moza in očeta — boksarja.

Take in podobne skrbi imajo pač samo tam kjer imajo moza in očeta — boksarja.

Take in podobne skrbi imajo pač samo tam kjer imajo moza in očeta — boksarja.

Take in podobne skrbi imajo pač samo tam kjer imajo moza in očeta — boksarja.

Take in podobne skrbi imajo pač samo tam kjer imajo moza in očeta — boksarja.

Take in podobne skrbi imajo pač samo tam kjer imajo moza in očeta — boksarja.

Take in podobne skrbi imajo pač samo tam kjer imajo moza in očeta — boksarja.

Take in podobne skrbi imajo pač samo tam kjer imajo moza in očeta — boksarja.

Take in podobne skrbi imajo pač samo tam kjer imajo moza in očeta — boksarja.

Take in podobne skrbi imajo pač samo tam kjer imajo moza in očeta — boksarja.

Take in podobne skrbi imajo pač samo tam kjer imajo moza in očeta — boksarja.

ca, segel tovarišu pod pazduho ter odšel z njim za vojaiki in njihovim ujetnikom.

Po nekaj korakih je obstal, pogledal nazaj in se zasmejal.

»Tako mi svete Giljotine,« je dejal, »to ti je ženica, ki mirno prenaša možovo aretacijo.«

»Prava republikanka je,« se je odrezal drugi, ki je bil mnogo mlajši od njeza.

»Še bolj verjetno bo, da ga je sita,« je menil prvi, ki je bolje poznal ta svet.

VI.

V prvem trenutku se je Angela vsa predala radosti nad nepričakovanim razpletom tragične pustolovščine, v kateri je bil Seyrac nehoti rešil Vidala prav s tem, da ga je poskusil izdati. Kmalu pa jo je znova napadel obup, ko je jela premišljevati o svojem in moževem položaju. To ni bila rešitev, bil je samo odlog. Seyrac se je bil na vrat na nos vrgel v brezno; baš njegova hudobija ga je bila dala pravični usodi v roke. Toda škoda je bilo misliti, da bi ostala zmoti, ki sta se ji vdajala stražnika odseka za javno varnost, kaj dolugo skrita. Jutri, ko bodo vlekli viteza pred revolucijsko sodišče, se bo nedvomno izkazalo, da ni Vidal. Ko ugotove njegovo pravo ime in ga pošljejo pod giljotino, bodo jeli odposlanci javne varnosti spet iskati pravega Vidala, da mu pokažejo, kaj se pravi razkačiti Saint-Justa, in mu za zmerom zavežejo jezik.

Kočijaž jo je vprašal, kaj misli zdaj storiti, in Angela mu je velela, naj jo zapelje domov. Ko je stopila iz voza, je z drhtečimi rokami odklenila vrata, poprosila moža, naj ostane, in šla na vrh, kjer je jela z vročino tesno čakati Vidalevo vrnitve.

Njena želja je bila kmalu uslišana. Čez deset minut je kakor vihra vstopil Vidal, zasopel, kakor da mu zmanjkujeta časa.

»Hitro!« ji je zaklical, ko se je pokazala med vrati. »Kočijaž je že tu, takoj se odpeljeva.«

»Počakaj,« je odvrnila Angela, »počakaj, Jerome. Nekaj ti moram povedati. Ne moreva... ne moreva se odpeljati.«

»Ne moreva se odpeljati? Nom de nom!« je vzkljnil Vidal. »Niti minute ne smeva zamuditi!«

Pograbil je telečnik, ki je bil še vedno na prejšnjem mestu, in vprašal, kje je ostala prtljaga.

»Tamle notri,« je Angela mehanično odgovorila. »ali...«

»In Seyrac? Kam se je izgubil?« Vidal je bil mrzlično vznemirjen.

»Prav to bi ti rada povedala. Seyrac je odšel s tvojo uniformo in najinim potnim listom.«

Vidal se je mahoma vzravnal, in dasi je bilo skoraj tema, se je Angeli vendar zdelo, da vidi v njegovih očeh izraz jeze nanjo.

»Storila sem vse, kar sem le mogla, da bi mu ubranila,« je hitela pojasnjevati. »Hlinila sem se celo, da grem z njim, v upanju, da mu bom mogla vzeti listino nazaj. Oh, Jerome, Jerome! Izgubljena sva! Zdaj je po naju!«

»Povej mi, kako je bilo,« je mirno rekel Vidal.

»Toda podvizaj se, nikar preveč ne govori.«

Zdaj mu je Angela povedala, kako so prijeli Seyraca namesto njega. Vidal je po kratkem molku buhnil v trd in trepek smeh.

»Ali nisem rekel, da Bog ne plačuje vsako soboto?« je vzkljnil. »Nisem opomnil, ci-devant!«

»Teza, da je zdaj messidor, mesec žetve? Njegova dejanja so obrodila zasluženi sad. Upam, da bo zadovoljen, ko ga pospravi.«

Angela, še vsa prestrašena in drhteča, ga je obsula s tesnobnimi vprašanji.

»A midva, Jerome? Kaj nama je zdaj storiti? Tvoj potni list je ostal v stražnikovih rokah.«

»Kar naj ga ima! Ali ne razumeš, da je bil zgolj potni list za giljotino? Zdaj stoji pri vsaki zapornici stražnik in čaka polkovnika Vidala, da ga zadrti, če bi se tisti, ki so jih poslali semkaj pome, vrnili praznih rok. Danton me je dal poklicati, da mi to sporoči.«

»Ali...« — toda Angela ni nadaljevala, ker ni vedela, kaj naj si misli.

»Povedal mi je, da je bil Saint-Just hitrejši, nego sva pričakovala. S pomočjo svojega prijatelja Robespiera in njegovih pajdašev je dal odrediti mojo aretacijo še za noč, da bi me tem zanesljivo prehit